

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. december 15.
(OR. en)

15145/21

**Intézményközi referenciaszám:
2021/0421(NLE)**

**SOC 747
EMPL 562
CLIMA 463
ECOFIN 1266**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2021. december 16.
Címzett:	Jeppé TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2021) 801 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS AJÁNLÁSA a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2021) 801 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2021) 801 final

Strasbourg, 2021.12.14.
COM(2021) 801 final

2021/0421 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról

{SWD(2021) 452 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az európai zöld megállapodás¹ (a továbbiakban: zöld megállapodás) új stratégiát indított el annak érdekében, hogy az Európai Uniót 2050-re olyan fenntartható, méltányos és virágzó társadalommá alakítsa át, amely modern, körforgásos és versenyképes gazdasággal és nulla nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátással rendelkezik. A megállapodás hangsúlyozza a Bizottság elkötelezettségét az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás kezelése, valamint az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (a továbbiakban: a Párizsi Megállapodás) keretében elfogadott célkitűzések megvalósítása mellett, amelyek szerint a globális hőmérséklet-emelkedést jóval 2 °C alatt kell tartani, és erőfeszítéseket kell tenni annak érdekében, hogy az 1,5 °C-ra korlátozódjon. Az éghajlat- és környezetvédelmi politikai intézkedések elmaradásának költsége hatalmas terhet jelentene az emberek, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők számára az életszínvonal, az egészség és a jóllét tekintetében. A nettó nulla kibocsátás elérése érdekében a méltányos átállás szükségessége a zöld megállapodás szerves része, amely hangsúlyozta, hogy az átmenet során egyetlen ember és egyetlen térség sem maradhat le.

2021 júniusában az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament elfogadta az európai klímarendeletet², amely megállapítja az Unióban 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség kötelező célkitűzését³, valamint azt a kötelező köztes célt, hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal csökkenjen a nettó hazai üvegházhatásúgáz-kibocsátás. E célok elérése érdekében a Bizottság 2021 júliusában benyújtotta az „Irány az 55%!” elnevezésű jogalkotási csomagra vonatkozó javaslatot. A csomag egy koherens intézkedéssorozat jogalkotási javaslatok formájában. Tartalmaz többek között egy javaslatot egy 72,2 milliárd EUR összegű új Szociális Klímaalap létrehozására⁴ a 2025 és 2032 közötti időszakra, amelynek célja a közúti közlekedésben és az épületekben használt tüzelőanyagok kibocsátáskereskedelmének bevezetése által érintett, kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások, közlekedési felhasználók és mikrovállalkozások támogatása.

A méltányosság és a szolidaritás az európai zöld megállapodás alapvető elve. Nemzetközi szinten a tagállamok jóváhagyták többek között az ENSZ fenntartható fejlődési céljait és a Párizsi Megállapodást, amely megemlíti „*a munkaerő igazságos átszervezésének, valamint a tisztas munká és a minőségi munkahelyek létrehozásának szükségességét*”. Ez megerősítést nyert és összhangban áll a Párizsi Megállapodás 2. cikkének (1) bekezdésével, az Európai Tanács 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrendjével, az európai klímarendelet 2. cikkének (2) bekezdésével, valamint a szociális jogok európai pillérével. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (ILO) a környezeti szempontból fenntartható gazdaságok és társadalmak felé történő, mindenki számára igazságos átmenethez nyújtott iránymutatásai szintén nemzetközileg elfogadott szakpolitikai keretet biztosítanak az igazságos átmenethez.

¹ A Bizottság közleménye, Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

³ A Párizsi Megállapodás 2. cikke (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott hosszú távú hőmérsékleti cél elérése érdekében.

⁴ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Szociális Klímaalap létrehozásáról (COM (2021) 568 final).

Emellett számos tagállam és a szociális partner jóváhagyta a szolidaritásról és az igazságos átmenetről szóló, 2018. évi sziléziai nyilatkozatot, amelyet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye feleinek Katowicében tartott 24. konferenciáján fogadtak el, valamint az igazságos átmenet feltételeinek nemzetközi támogatásáról szóló 2021. évi nyilatkozatot, amelyet a Felek 26. Konferenciája keretében fogadtak el Glasgow-ban.

A sikeres zöld átálláshoz szükség van az embereket és aktív részvételüket támogató szakpolitikai intézkedésekre. Az erős, klímasemleges szociális Európa felé való méltányos átmenet jövőképe tükrözi a szociális jogok európai pillérének 20 alapelvét, amelyeket a 2017. novemberi göteborgi csúcstalálkozón hirdettek ki, és amelyek magukban foglalják a 21. századi Európa méltányos és jól működő munkaerőpiacaira és szociális jóléti rendszereire vonatkozó „szociális szabálykönyvet”. A pillér végrehajtása elő fogja segíteni a méltányos átállást, amely kulcsfontosságú a társadalmi kohézió biztosításához. A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv⁵ célja, hogy minden szinten összefogja az erőket annak érdekében, hogy az elveket konkrét intézkedésekké alakítsák. Három kiemelt uniós célt határoz meg 2030-ra a foglalkoztatás, a készségek és a szegénység csökkentése terén, amelyeket az uniós vezetők a májusi portói nyilatkozatban, az Európai Tanács pedig a 2021. júniusi ülésén üdvözöltek. Hangsúlyozza, hogy valamennyi uniós szakpolitikában meg kell erősíteni az európai szociális dimenziót annak biztosítása érdekében, hogy a klímasemlegességre való átállás társadalmilag méltányos és igazságos legyen.

A megfelelő szakpolitikákkal kiegészítve az átállás 2030-ig mintegy 1 millió⁶, 2050-ig pedig 2 millió munkahelyet⁷ teremthet az EU-ban. Ezek elsősorban közepesen képzett, közepesen fizető munkahelyek lennének⁸, amelyek hatása országonként, régióinként és ágazatonként eltérő lehet. Ez hozzájárulhat az egyéb megatrendekből, különösen a digitalizációból eredő munkaerőpiaci polarizáció mérsékléséhez, a jövedelem növeléséhez és a szegénység általános csökkentéséhez⁹. Amint azt a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célterv és az „Irány az 55%!” csomaghoz kapcsolódó jogalkotási javaslatok hatásvizsgálatai is kiemelték, a munkaerő ágazatokon belüli és ágazatok közötti jelentős átcsoportosításához nagyszabású átképzési és továbbképzési beruházásokra lesz szükség. Például, bár a becslések szerint 2030-ig 160 000 további építőipari munkahely jöhet létre az EU-ban az éghajlatvédelmi átállás révén¹⁰, jelenleg az ágazatban a zöld tervezéshez, technológiákhoz és anyagokhoz kapcsolódó foglalkozásokban készséghiány tapasztalható. A megfelelő kísérő politikák csökkenthetik, sőt megelőzhetik az energiaszegénységet, amelyet az alacsony jövedelem, a rendelkezésre álló

⁵ A Bizottság közleménye, Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, COM(2021) 102 final, 2021. március 4.

⁶ A 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervet kísérő hatásvizsgálat (SWD(2020) 176 final) szerint.

⁷ Európai Bizottság (2019), „Fenntartható növekedés mindenki számára: a szociális Európa jövőjével kapcsolatos döntések”, Employment and Social Developments in Europe 2019, 2019. július 4. A COM(2018) 773 bizottsági közleményt kísérő részletes elemzés alapján.

⁸ Eurofound (2019), „Energy scenario: Employment implications of the Paris Climate Agreement” (Energetikai forgatókönyv: a Párizsi Megállapodás foglalkoztatottságra gyakorolt hatásai), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

⁹ Európai Bizottság (2019), „Fenntartható növekedés mindenki számára: a szociális Európa jövőjével kapcsolatos döntések”, Employment and Social Developments in Europe 2019, 5. fejezet: „A zöldebb jövő felé: az éghajlatváltozás foglalkoztatási és szociális hatásai”, 2019. július 4.

¹⁰ Az Európai Bizottság közleménye, Európai épületkorszerűsítési program – épületeink környezetbarátabbá tétele, munkahelyteremtés, javuló életminőség, COM(2020) 550 final, 2021. október 14. Tekintettel a közleményben említett, évi 275 milliárd EUR összegű felújítási beruházási igényre, valamint arra, hogy az utólagos átalakítások és az energiahatékonysági beruházások képesek 9–20 munkahelyet teremteni egymillió dollárra vetítve (SWD(2021) 623 final), ez a szám jóval magasabb lehet.

jövedelem energiára költött részének nagy aránya és az alacsony energiahatékonyság kombinációja okoz. Emellett előmozdíthatják a megfizethető és alacsony kibocsátású közlekedési és mobilitási lehetőségekhez való hozzáférést, kezelhetik a társadalmi kirekesztést és a társadalmi-gazdasági, regionális és egészségügyi egyenlőtlenségeket, javíthatják az egészséget és a jóllétet, és előmozdíthatják az egyenlőséget általában és a hátrányos helyzetű személyek esetében is.

A zöld átállásban rejlő foglalkoztatási és társadalmi lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében alapvető fontosságú az összes rendelkezésre álló eszköz felhasználása és a megfelelő kísérő szakpolitikák bevezetése uniós, tagállami, regionális és helyi szinten. Ha azonban az átállást nem kísérik jól megtervezett foglalkoztatási és szociálpolitikák, akkor társadalmi-gazdasági kockázatok merülnek fel. Ezért alapvető fontosságú, hogy az illetékes hatóságok bevezessék a megfelelő szakpolitikákat, anélkül azonban, hogy hatástalanítanak azokat az ösztönzőket, amelyek serkentik a beruházásokban és a fogyasztásban az átállás által szükségessé tett változásokat. Fontos, hogy e mechanizmusokat olyan intézkedések kísérjék, amelyek biztosítják az inkluzív kormányzást és a zöld átállás által leginkább érintett személyek aktív bekapcsolódását.

Bár a tagállamok számos intézkedést vezettek be és dolgoznak ki a klímasemlegességre való méltányos átállás előmozdítása érdekében, még mindig lehetne tovább javítani a méltányos zöld átállást támogató szakpolitikák kialakítását és összehangolni az uniós és nemzeti szinten rendelkezésre álló különböző eszközöket (lásd a következő szakaszt). A Bizottság ezért bejelentette, hogy az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag részeként 2021 végéig tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot nyújt be, amely további iránymutatást nyújtana a tagállamoknak a zöld átállás szociális és foglalkoztatási vonatkozásainak legmegfelelőbb kezelésére vonatkozóan. Az európai zöld megállapodás megvalósításával párhuzamosan a Bizottság szorosan nyomon követi az energiapiacok rövid távú fejleményeit is, amelyeket elsősorban a globális piaci fejlemények befolyásolnak, és 2021. október 13-án közleményt adott ki „Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára” címmel, amelyben azonnali intézkedéseket vázolt fel a fogyasztók és a vállalkozások védelmére¹¹. Ez a közlemény is említi a jelen javaslatot, mint olyan szakpolitikai keretet, amely középtávon támogatja a méltányos zöld átállást, és növeli az árak jövőbeli alakulásával szembeni ellenálló képességet.

- **Összhang a zöld átállás foglalkoztatási, készségekkel kapcsolatos, valamint társadalmi és elosztási szempontjait érintő meglévő szakpolitikai rendelkezésekkel**

A Bizottság 2019–2024-es időszakra szóló politikai iránymutatásaival összhangban a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv¹² kiemeli, hogy egy új „szociális szabálykönyv” részeként valamennyi uniós szakpolitikában meg kell erősíteni a szociális jogokat és az európai szociális dimenziót a Szerződéseknek, különösen az EUSZ 3. cikkének és az EUMSZ 9. cikkének megfelelően, hogy elinduljunk egy zöldebb és digitálisabb évtized felé, amelyben az európaiak boldogulhatnak. Az európai zöld megállapodás pedig előírja a fenntarthatóság általános érvényesítését valamennyi uniós szakpolitikában, különösen a zöld finanszírozás és beruházások megvalósítása, valamint a méltányos átállás biztosítása révén.

¹¹ COM(2021) 660 final.

¹² „Ambiciózusabb Unió: Programom Európa számára” – Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára (2019–2024), 2019.7.16., Ursula von der Leyen.

A Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról (EASE) szóló bizottsági ajánlás¹³ kiemelte, hogy az Uniónak és a tagállamoknak együtt kell fellépniük a dinamikus, munkahelyteremtő és inkluzív fellendülés előmozdítása, valamint a zöld és digitális átállás megkönnyítése érdekében az európai munkaerőpiacon. A tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó 2020. évi iránymutatások¹⁴ megállapították, hogy a szakpolitikai fellépésnek ötvöznie kell a munkaerő-kereslet fellendítésére, a munkaerő-kínálat növelésére, a munkavállalási lehetőségek, a készségek és kompetenciák javítására, valamint a munkaerőpiacok működésének javítására és a szociális párbeszéd hatékonyságának fokozására irányuló intézkedéseket, figyelembe véve azok környezeti, foglalkoztatási és társadalmi hatásait is. A 2022. évi közös foglalkoztatási jelentésre irányuló javaslat hangsúlyozta, hogy a továbbképzés és az átképzés kiemelt prioritást jelentenek az inkluzív helyreállítás elősegítése, valamint a digitális és a zöld átállás támogatása tekintetében¹⁵. Felkérjük a tagállamokat, hogy vezessenek be a munkaerő – különösen a zöld és a digitális gazdaság felé történő – átcsoportosítását szolgáló támogatást (pl. a munkaerő-felvétel jól megtervezett ösztönzése és képzés formájában), ugyanakkor biztosítsák az átmenet során a munkavállalók védelmét. Ez összhangban van a korábbi kapcsolódó tanácsi ajánlásokkal, például az ifjúsági garancia megerősítéséről¹⁶, illetve a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakoktatásról és -képzésről szóló tanácsi ajánlással¹⁷.

Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló rendelet¹⁸ keretében a tagállamok integrált nemzeti energia- és klímaterveket (NEKT) dolgoznak ki, amelyek tízéves időszakokra szólnak, figyelembe véve a hosszú távú perspektívát és az energiaunió öt dimenzióját, azaz az energiabiztonságot; a belső energiapiacot; az energiahatékonyságot; a dekarbonizációt; valamint a kutatást, az innovációt és a versenyképességet. Ezeket a nemzeti energia- és klímaterveket a nemzeti energia- és klímatervek első benyújtása után öt évvel, majd azt követően tízévente aktualizálni kell. Az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének d) pontja értelmében abban az esetben, ha egy tagállam megállapítja, hogy jelentős számú energiaszegénységben élő háztartással rendelkezik, tervébe az energiaszegénység csökkentésére irányuló nemzeti indikatív célkitűzést kell belefoglalnia, továbbá a célkitűzések teljesítésére vonatkozó időkeretet, valamint az energiaszegénység kezelését célzó szakpolitikákat és intézkedéseket, beleértve a szociálpolitikai intézkedéseket és más vonatkozó nemzeti programokat is¹⁹. Bár több tagállam konkrét kezdeményezéseket dolgozott ki az energiaszegénység kezelésére és/vagy a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók támogatására, amelyek az éghajlat-

¹³ A Bizottság (EU) 2021/402 ajánlása (2021. március 4.) a Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról (EASE) (HL L 80., 2021.3.8., 1. o.).

¹⁴ A Tanács (EU) 2020/1512 határozata (2020. október 13.) (HL L 344., 2020.10.19., 22. o.).

¹⁵ COM(2021) 743 final, Proposal for a Joint Employment Report 2022 (Javaslat: 2022. évi közös foglalkoztatási jelentés).

¹⁶ A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

¹⁷ A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).

¹⁸ HL L 328., 2018.12.21., 1. o.

¹⁹ Az átdolgozott energiahatékonysági irányelvre vonatkozó javaslat 8. cikkének (4) bekezdése is előírja a tagállamoknak, hogy a NEKT-ben tüntessék fel az energiahatékonysági intézkedéseket és az energiaszegénység által érintett személyek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók és adott esetben a szociális bérlakásokban élők körében elért végfelhasználási energiamegtakarítást.

politikák lehetséges elosztási hatásaira is megoldást kínálhatnak²⁰, a végleges nemzeti energia- és klímatervek 2020. évi bizottsági értékelése²¹ megállapította, hogy „*a tagállamok nagy többségének egy átfogó megközelítés segítségével a mostaninál világosabb stratégiákat és célkitűzéseket kell kidolgoznia az energetikai átállás társadalmi, foglalkoztatási és szakképzési következményeinek és egyéb elosztási hatásainak azonosítására és mérésére, valamint e kihívások kezelésének megfelelő végiggondolása érdekében*”.

A közös rendelkezésekről szóló rendelet²² értelmében, amely többek között az Európai Regionális Fejlesztési Alapra (ERFA), az Európai Szociális Alap Pluszra (ESZA+), a Kohéziós Alapra és az Igazságos Átmenet Alapra (IÁA) terjed ki, a tagállamoknak a programjaikban – többek között a felidős felülvizsgálat során is – figyelembe kell venniük integrált nemzeti energia- és klímaterveik tartalmát és az e tervekhez vonatkozó bizottsági ajánlásokat. Az IÁA szerinti területi igazságos átmenet terveknek az átállásnak a fosszilis tüzelőanyagokra vagy kibocsátásintenzív ipari tevékenységekre épülő kiválasztott területeken fellépő társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére kell összpontosítaniuk, és tartalmazniuk kell a nemzeti energia- és klímaterveken alapuló nemzeti átállási folyamatról szóló általános szakaszt. Az igazságos átmenet platformot azzal a céllal hozták létre, hogy támogassa valamennyi érdekelt felet az igazságos átmenet mechanizmus forrásainak felhasználásában. Az Igazságos Átmenet Alap (1. pillér) mellett tartalmaz egy célzott programot az InvestEU (2. pillér) keretében, valamint egy közszektor-hitelezési eszközt (3. pillér).

Mivel a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz hatályát meghatározó hat pillér közül három a szociális elemekre összpontosít, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében kidolgozott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek számos olyan reformot és beruházást vázolnak fel, amelyek mind a reformok, mind a beruházások tekintetében foglalkoznak a méltányos átállás szempontjaival. A nemzeti terveket és operatív programokat a jelenlegi finanszírozási időszakban kell végrehajtani. Bár a reformoknak és a beruházásoknak az a célja, hogy tartós hatást gyakoroljanak, e korlátozott időtartam miatt nem biztosítanak teljesen átfogó megközelítést a méltányos átállásra vonatkozóan nemzeti szinten a 2027 utáni időszakra, különösen az EU éghajlat-politikai célkitűzései tekintetében.

Az egyéb rendelkezésre álló finanszírozási források további kiegészítő intézkedéseket támogatnak ezen a területen, többek között az ERASMUS+, az elbocsátott munkavállalók támogatását célzó Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA), a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatás (REACT-EU), a modernizációs alap, valamint az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS), a LIFE+ program és az Európai horizont program keretében keletkező árverési bevételek. Az ESZA+ rendelet²³ előírja, hogy az ESZA+ célja – a 4. cikk (1) bekezdése szerinti egyedi célkitűzéseivel összhangban – az, hogy hozzájáruljon egy zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású Európa létrejöttéhez a készségek és képzések munkaerőpiachoz történő igazításához szükséges oktatási és képzési

²⁰ Eurofound (2021), Distributional impacts of climate policies in Europe, (Az éghajlatpolitikák elosztási hatásai Európában), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

²¹ COM(2020) 564 final.

²² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1060 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra, az Igazságos Átmenet Alapra és az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a határigazgatás és a vízümpolitika pénzügyi támogatására szolgáló eszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról (HL L 231., 2021.6.30., 159. o.).

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

rendszerek fejlesztése révén, a többek között a munkaerőre is kiterjedő készségfejlesztés révén, valamint új munkahelyek létrehozása révén a környezethez, az éghajlathoz, az energiához, a körforgásos gazdasághoz és a biogazdasághoz kapcsolódó ágazatokban.

Egyéb stratégiák és cselekvési tervek is hozzájárulnak a méltányos zöld átálláshoz. A 2020. évi európai készségfejlesztési program²⁴ célja, hogy lehetővé tegye az egyének számára a tanulást és annak biztosítását, hogy készségeik megfeleljenek a kettős átállásnak. A készségfejlesztési programban a Bizottság egy sor intézkedést jelent be a zöld átálláshoz szükséges készségek elsajátításának támogatására, többek között az egyéni tanulási számlákra²⁵, a mikrotanúsítványok európai megközelítésére²⁶ és a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tanulásra²⁷ vonatkozóan. A készségfejlesztési paktum²⁸ célja, hogy mozgósítsa a magán és állami érdekelt feleket arra, hogy tegyenek konkrét intézkedéseket a munkaerőpiacon jelen lévő személyek tovább- és átképzése érdekében, és adott esetben egyesítsék erőfeszítéseiket partnerségek keretében. 2021. november végéig öt ilyen partnerség jött létre²⁹, amelyek kötelezettséget vállaltak 1,5 millió ember továbbképzésére és átképzésére az elkövetkező években. 2021. november végéig több mint 500 tag csatlakozott a készségfejlesztési paktumhoz, köztük ágazati üzleti szervezetek, nagy- és kisvállalkozások, egyetemek, szakképzési szolgáltatók, szociális partnerek, kereskedelmi kamarák, regionális és helyi önkormányzatok, valamint állami és magán foglalkoztatási szolgálatok. Az EU aktualizált új iparstratégiája támogatja a munkahelyteremtést a zöld gazdaságban, hangsúlyozva például a készségekbe való beruházások, a köz- és magánszféra közötti dinamikus partnerségek, a szociális párbeszéd ösztönzésére irányuló együttműködés, valamint a zöld munkahelyek létrehozásának fontosságát, például az akkumulátorokkal, a tiszta hidrogénnel, a körforgásos műanyagokkal és a nyersanyagokkal foglalkozó különböző európai szintű szövetségek révén. Az új fogyasztói stratégia³⁰ célja, hogy támogassa a zöld átállást annak érdekében, hogy pénzügyi helyzetétől függetlenül minden fogyasztó számára lehetővé váljon az, hogy a zöld átállásban egy bizonyos életformára való rákényszerülés nélkül, társadalmi diszkriminációtól mentesen vehessen részt, illetve támogatást kapjon ehhez³¹.

Továbbá az EU vidéki térségeire vonatkozó hosszú távú jövőkép³² célja, hogy a vidéki térségeket erősebbé, összekapcsoltabbá, ellenállóbbá és virágzóbbá tegye, többek között a zöld átállás révén. Végül a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének

²⁴ A Bizottság közleménye, A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program, (COM(2020) 274 final), 2020. július 1.

²⁵ Javaslat – A Tanács ajánlása az egyéni tanulási számlákról, COM(2021) 773 final, 2021. december 8.

²⁶ Proposal for a Council Recommendation on a European approach to micro-credentials for lifelong learning and employability (Javaslat – A Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot szolgáló mikrotanúsítványok európai megközelítéséről) COM(2021) 770 final, 2021. december 8.

²⁷ Proposal for a Council Recommendation on learning for environmental sustainability (Javaslat – A Tanács ajánlása a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tanulásról) COM(2021) 557 final, 2021. december 8.

²⁸ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1517&langId=hu>

²⁹ Ezek a partnerségek az alábbi ipari ökoszisztémákat fedik le: gépjárműipar; mikroelektronika; repülési és védelmi ágazat; hajóépítés; tengeri energia.

³⁰ A Bizottság közleménye, Új fogyasztói stratégia – A fogyasztói reziliencia erősítése a fenntartható helyreállítás érdekében, COM(2020) 696 final.

³¹ Az új fogyasztói stratégia keretében bejelentetteknek megfelelően a Bizottság jogalkotási javaslatot fog előterjeszteni annak érdekében, hogy képessé tegye a fogyasztókat a zöld átállásra.

³² A Bizottság közleménye, Hosszú távú jövőkép az EU vidéki területei számára – Az erősebb, összekapcsolt, reziliens és virágzó vidéki területek 2040-ig történő megvalósítása felé, COM(2021) 345 final.

előmozdítását célzó, a 2020–2030-as időszakra szóló uniós stratégiai keretrendszer hét uniós szintű célkitűzést határoz meg a 2030-ig tartó időszakra, melyek között szerepel a megfelelő deszegregált lakhatáshoz és alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges, egyenlő hozzáférés növelése³³.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A társadalmi méltányosság beépül az „Irány az 55%!” csomag jogalkotási javaslatainak kialakításába. Például az energiaadó-irányelv felülvizsgálatára vonatkozó javaslat³⁴ lehetőséget kínál a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak a magasabb energiaadók alóli ideiglenes mentesítésére. Az energiahatékonysági irányelv³⁵ és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv átdolgozására vonatkozó javaslat³⁶, valamint a megújulóenergia-irányelv felülvizsgálatára vonatkozó javaslat³⁷ ösztönzi az energiamegtakarítást, ezért e javaslatok hasznos eszközök lehetnek az energiaszegénység enyhítésében. Ezen túlmenően az „első az energiahatékonyság” elvének alkalmazása biztosítani fogja, hogy a gazdaságilag hátrányos helyzetű csoportok számára előnyös legyen, hogy az energiahatékonysági megoldásokat a szakpolitikai, tervezési és beruházási döntésekben és más szakpolitikai területeken az első lehetőségnek tekintik. Az energiahatékonysági irányelv átdolgozására irányuló javaslat emellett konkrét kötelezettséget ír elő a tagállamok számára, hogy támogassák az energiaszegény és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat az energiamegtakarítás elérésében. Az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló javasolt rendelet³⁸ biztosítani fogja, hogy a kibocsátásmentes járművek töltő- és hidrogéntöltő infrastruktúrája Európa minden részébe eljusson, és mindenki számára hozzáférhető legyen.

Továbbá, bár minden tagállamnak hozzá kell járulnia a megnövelt kibocsátáscsökkentési célkitűzéshez, figyelembe veszik az eltérő kiindulási pontokat és az eltérő kapacitásokat. A közös kötelezettségvállalási rendelethez³⁹ hasonló eszközök célja az erőfeszítések tagállamok közötti igazságos elosztása a tagállamok és a régiók közötti szolidaritás biztosítása érdekében. A modernizációs alap⁴⁰ tíz alacsonyabb jövedelmű uniós tagállamot támogat a

³³ A Bizottság közleménye, Egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer, 2020–2030, COM(2020) 620 final.

³⁴ Javaslat – A Tanács irányelve az energiatermékek és a villamos energia uniós adóztatási keretének átszervezéséről (átdolgozás), COM(2021) 563 final.

³⁵ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az energiahatékonyságról (átdolgozás) (COM(2021) 558 final).

³⁶ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az épületek energiahatékonyságáról szóló (a 2018. május 30-i (EU) 2018/844 irányelvvel módosított) 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, COM(2021) 802 final.

³⁷ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek, az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek és a 98/70/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a megújuló energia előmozdítása tekintetében történő módosításáról, valamint az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, COM(2021) 557 final.

³⁸ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának kiépítéséről, valamint a 2014/94/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről, COM(2021) 559 final.

³⁹ Javaslat – Az Európai Parlamenti és a Tanács rendelete a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségek teljesítése érdekében a tagállamok által 2021-től 2030-ig kötelezően teljesítendő, az éghajlat-politikai fellépéshez hozzájáruló éves üvegházhatásúgázkibocsátás-csökkentések meghatározásáról szóló (EU) 2018/842 rendelet módosításáról, COM(2021) 555 final.

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/410 irányelve (2018. március 14.) a 2003/87/EK irányelvnek a költséghatékony kibocsátáscsökkentés és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású

klímasemlegességre való átállásban azáltal, hogy hozzájárul energiarendszereik korszerűsítéséhez és energiahatékonyságuk javításához. Az Igazságos Átmenet Alap⁴¹ célja a zöld átállás társadalmi és gazdasági hatásainak kezelése, azokra a régiókra, iparágakra és munkavállalókra összpontosítva, akik az átállás során a legnagyobb kihívásokkal szembesülnek.

A javasolt Szociális Klímaalap segíteni fog az átállás azon kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra, közlekedési felhasználókra és mikrovállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítésében, amelyeket jelentősen érint a fosszilis tüzelőanyagok árának az épületekben és a közúti közlekedésben használt tüzelőanyagok kibocsátáskereskedelmének bevezetése miatti emelkedése. Az Alap elő fogja mozdítani a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli méltányosságot és szolidaritást, miközben enyhíti az energiaszegénység és a mobilitási kihívások kockázatát a meglévő mechanizmusok kiegészítésével. Támogatni fogja a háztartásokat az épületek energiahatékonyságába, valamint tiszta fűtésébe és hűtésébe történő beruházások során, ideértve a megújuló energia integrálását is, valamint finanszírozza a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású mobilitáshoz való hozzáférést. Amennyiben szükséges – amíg nem érződik a beruházásoknak a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok kibocsátására és energiaszámláira gyakorolt csökkentő hatása – az alap lehetővé teszi a tagállamok számára olyan intézkedések finanszírozását, amelyek ideiglenes közvetlen jövedelemtámogatást nyújtanak a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásoknak és azoknak a háztartásoknak, amelyek kiszolgáltatott helyzetben lévő közlekedési felhasználók, annak érdekében, hogy csökkentsék az épületeknek és a közúti közlekedésnek a 2003/87/EK irányelv hatálya alá kerüléséből eredő, a fosszilis tüzelőanyagokat érintő áremelkedés azonnali hatását.

Továbbá, amint azt a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervet kísérő hatásvizsgálat és az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag néhány kezdeményezése is körvonalazza, a tagállamok a hátrányos helyzetű csoportok támogatására továbbra is felhasználhatják az EU ETS kibocsátási egységeinek árveréseiből, az energiaárakra kivetett illetékekből és adókból, valamint a környezetvédelmi adókból származó bevételeket.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat az EUMSZ 292. cikkén fog alapulni, összefüggésben az EUMSZ 149. és 166. cikkével.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A tagállamok megtervezik és kiválasztják a klímasemlegességre való méltányos átállást biztosító intézkedéseket és beruházásokat, beleértve azokat a célzott intézkedéseket is, amelyeket a meglévő finanszírozás, szakpolitikai eszközök és irányítási mechanizmusok keretében javasolhatnak.

technológiákba történő beruházások növelése érdekében történő módosításáról és az (EU) 2015/1814 határozat módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 76., 2018.3.19., 3. o.).

⁴¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

- **Arányosság**

Uniós szintű fellépésre van szükség egy olyan gyors és erőteljes zöld átállás megvalósításához, amely megvalósítja az európai klímarendelemben elfogadott kötelező célokat, ugyanakkor senkit sem hagy lemaradni, összhangban az európai zöld megállapodással, az Európai Tanács 2019–24-es stratégiai menetrendjével, az Európai Parlamentnek a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló jelentésével⁴², az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „Nincs zöld megállapodás szociális megállapodás nélkül” című jelentésével⁴³, valamint a Régiók Bizottságának „A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa” című véleményével⁴⁴. Ehhez az is szükséges, hogy a zöld átállásból eredő szociális és munkaügyi kihívásokat valamennyi tagállamban koherens és hatékony módon kezeljék.

A végleges integrált nemzeti energia- és klímatervek Bizottság általi, 2020 szeptemberében közzétett uniós szintű értékelése⁴⁵ szerint további erőfeszítésekre van szükség a tiszta és méltányos energetikai átállás biztosításához a leginkább érintett régiókban. A tagállamoknak szóló iránymutatás szükségesnek és arányosnak tűnik, tekintettel a javasolt intézkedés nagyságrendjére és hatásaira.

A tagállamokra nehezedő szükségtelen adminisztratív terhek elkerülése érdekében az ebben az ajánlásban foglalt szakpolitikai iránymutatás végrehajtását az európai szemeszter folyamata és adott esetben más meglévő folyamatok – nevezetesen az energiaunió és az éghajlat-politika irányítása – révén fogják nyomon követni.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A javasolt eszköz a tanácsi ajánlásra tett javaslat, amely tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elveit. A meglévő uniós joganyagra támaszkodik, és összhangban van a foglalkoztatás és a szociálpolitika területén az uniós intézkedésekhez rendelkezésre álló eszköztípusokkal. Meghatározza a tagállamok által mérlegelendő intézkedéseket, és szilárd alapot biztosít az európai uniós szintű együttműködéshez ezen a területen, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét az érintett szakpolitikai területeken.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

Tárgyaltalan.

⁴² Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. december 17.) a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról (2020/2084(INI)).

⁴³ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Nincs zöld megállapodás társadalmi megállapodás nélkül (saját kezdeményezésű vélemény), EESC 2020/01591 (HL C 341., 2021.8.24., 23. o.).

⁴⁴ A Régiók Európai Bizottsága véleménye – A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa, COR 2020/02167 (HL C 440., 2020.12.18., 42. o.).

⁴⁵ COM(2020) 564 final.

- **Konzultációk az érdekelt felekkel**

A Bizottság szolgálatai már számos általános és célzott konzultációs tevékenységet végeztek a zöld átállásról, beleértve annak szociális és munkaügyi vonatkozásait is, különösen az alábbiak révén:

- Célzott konzultációk, valamint online nyilvános konzultációk a 2021. júliusi és 2021. decemberi „Irány az 55%!” jogalkotási csomagok (pl. uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer, energiaadó-irányelv, energiahatékonysági irányelv, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv stb.) részeként;
- Az érdekelt felek kétoldalú/többoldalú találkozóit, köztük több mint 50 ülés a kibocsátáskereskedelmi rendszer felülvizsgálatáról, különösen a 2021. július 14-én elfogadott intézkedéscsomaggal összefüggésben;
- Nyilvános online konzultáció a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervről (2020. március – június; több mint 1 000 válasz), a bevezető hatásvizsgálatról szóló négyhetes konzultációt követően.

A tanácsi ajánlásra irányuló javaslat előkészítése érdekében a Bizottság 2021 októberében és novemberében **célzott konzultációkat és eszmecsereket** folytatott a Foglalkoztatási Bizottsággal (EMCO), a szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal (SPC), a Gazdaságpolitikai Bizottsággal (EPC), az európai szociális partnerekkel, valamint a fogyatékoságügyi, szociális és foglalkoztatási politikák területén tevékenykedő civil társadalmi szervezetekkel.

A konzultációk széles körű támogatást biztosítottak egy olyan kezdeményezésnek, amely az átmenet szociális és munkaügyi vonatkozásaival foglalkozik, és gondoskodik arról, hogy senki ne maradjon le. Ami a konkrétumokat illeti, a felek általánosságban egyetértettek abban, hogy szükség van az alábbiakra: a méltányos átállás megvalósítását célzó átfogó szakpolitikai csomagok, beleértve a továbbképzésre és átképzésre vonatkozó intézkedéseket; a meglévő szakpolitikák és finanszírozási eszközök megfelelő kihasználása, elkerülve a párhuzamosságokat és az adminisztratív terheket; az éghajlatváltozási politikák foglalkoztatási és társadalmi hatásainak jobb megértése, beleértve a munkahelyek minőségére gyakorolt hatásokat, valamint az ezekhez kapcsolódó nyomon követés és jelentéstétel, amely a „valós életbeli adatokon” és a vonatkozó mutatókon alapul; az egyenlőség általános érvényesítése, de több forrást és kapacitásépítést kérve, különösen a kkv-k számára; integráció a meglévő irányítási mechanizmusokba; valamint a szociális partnerek és a civil társadalom bevonása az éghajlatváltozásnak, valamint a méltányos átállás finanszírozási stratégiáinak a kialakításába és végrehajtásába.

A Bizottság 2021. október 29. és 2021. november 19. között **nyílt véleményezési felhívást** is közzétett, melyre 66 észrevétel érkezett az érdekelt felek széles körétől: hatóságoktól, európai és nemzeti szociális partnerektől, szociális ügyekkel foglalkozó civil társadalmi szervezetektől, de éghajlat-politikai és környezetvédelmi szervezetektől, valamint tudományos és kutatási intézményektől is.

A válaszadók összességében határozottan támogatták a zöld átállásra vonatkozó hosszú távú stratégiát, és üdvözölték, hogy a foglalkoztatásra és a szociális szempontokra helyezett hangsúlyt. Az egyenlőtlenségekre, a munkahelyekre és a készségekre gyakorolt potenciális hatást több észrevétel is felvetette, és általánosságban szorgalmazták a megfelelő finanszírozás biztosítását, valamint a tagállamok rendelkezésére álló finanszírozási

eszközökkel kapcsolatos technikai segítségnyújtást, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő régiókra, ágazatokra és csoportokra összpontosítva. Az észrevételek azt is kiemelték, hogy megnőtt az igény az átképzési és továbbképzési kezdeményezések, a kapacitásépítés és az infrastruktúrákba való beruházás iránt. Széles körű támogatás övezte a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások megerősítését, néhány válaszadó pedig a munkavállalók tájékoztatáshoz, konzultációhoz és együttdöntéshez való jogát szorgalmazta. Ezenkívül az észrevételek túlnyomó többsége hangsúlyozta, hogy részletes feltérképezésre és elemzésre van szükség. Más kérdések is szerepeltek számos észrevételben, nevezetesen a kiszolgáltatott helyzetben lévő munkavállalóknak és háztartásoknak nyújtott közvetlen jövedelemtámogatási intézkedések, az alapvető szolgáltatásokhoz – többek között a közlekedéshez – való hozzáférés, a munkahelyi egészség és biztonság biztosítása a „zöld munkahelyekhez” igazodva.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az Európai Bizottság többek között a szociális helyzet-figyelőn⁴⁶ keresztül gyűjti a szociálpolitikai, foglalkoztatáspolitikai és kapcsolódó szakpolitikákkal kapcsolatos ismereteket annak érdekében, hogy előmozdítsa a szociálpolitika, a szociális védelem és a foglalkoztatás területén az ismeretek gyarapítását, miközben szakpolitikai szempontból releváns és tényeken alapuló kutatást végez az EU jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetéről. A szociális helyzet-figyelő négy fő kutatási területtel foglalkozik: szegénység, jövedelmi egyenlőtlenség, társadalmi egyenlőtlenségek, egészség és jóllét; foglalkoztatás, munkanélküliség és munkaerőpiaci eredmények; jóléti állam, szociális és munkaerőpiaci politikák; valamint a megatrendek munkaerőpiaci és elosztási hatásai.

A témával kapcsolatos korábbi események nyomán a szociális helyzet-figyelő 2021 novemberében „A klímasemlegességre való átállás szociális és munkaügyi vonatkozásai” címmel megtartotta éves kutatási szemináriumát. A rendezvény középpontjában a zöld átállásnak a foglalkoztatásra, a munkahelyek minőségére, a készségekre és más elosztási hatásokra, például az energiaszegénységre és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésre gyakorolt lehetséges hatásai álltak.

A szakértőkkel megvitatott főbb megállapítások szerint a várható hatás összességében pozitív, és az energiamegtakarítási, építőipari és megújulóenergia-ágazatban – többek között az alacsony és közepesen képzett munkavállalók esetében is – a foglalkoztatás növekedése várható. Ezzel szemben az energiaigényes és nehezen visszazorítható „barna iparágakban” várhatóan csökkenni fog a foglalkoztatás a bérekkel együtt, ami rávilágít arra, hogy a jelentős továbbképzési és átképzési kihívás leküzdéséhez beruházásokra lesz szükség.

A szakértők a méltányos átállás előmozdításához szükséges szakpolitikai eszközök között az adókat, a transzfereket, a támogatásokat és a szabályozásokat nevezték meg, amelyek mindegyike eltérő szintű méltányosságot és hatékonyságot biztosít. A szakértők széles körben egyetértettek abban, hogy transzferek és támogatások révén ellensúlyozni kell bizonyos regresszív vagy aránytalan hatásokat, különösen az alacsony jövedelmű és az alacsonyabb-közepes jövedelmű háztartások esetében, a szakpolitikai intézkedések társadalmi elfogadottságának megteremtése és megtartása érdekében is.

A szemináriumon résztvevők azt is megállapították, hogy az alábbi területeken lenne hasznos további kutatásokat folytatni: a) az éghajlat-politikai fellépés foglalkoztatási, társadalmi és elosztási hatásainak térinformatikai dimenziója, többek között az összes uniós országra kiterjedő további szimulációk, valamint a hatások területek és urbanizációs fok szerinti

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=hu&catId=1049>

becslése révén; b) a makro- és mikromodellek integrációja, beleértve a munkaerőpiaci – többek között ágazatok közötti – átmenetek, valamint a kapcsolódó, az átképzés és a továbbképzés támogatásához szükséges szociális beruházási szükségletek részletesebb modellezését; c) a jövedelemelosztási és háztartási költségvetési modellek integrálása az alapul szolgáló makromodellekbe; valamint d) a feladatok, munkahelyek és készségek „zöld voltára” vonatkozó mutatók kidolgozása.

- **Hatásvizsgálat**

A javasolt eszköz – egy tanácsi ajánlás – iránymutatást nyújt a zöld átállás kihívásainak kezelését célzó szociális, foglalkoztatási és kapcsolódó szakpolitikák végrehajtásához. Mivel azonban rugalmas iránymutatást nyújt a tagállamoknak az intézkedések megválasztásával és kialakításával kapcsolatban, nincs szükség hatásvizsgálatra.

A közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum áttekinti és megvitatja az ajánlott szakpolitikai beavatkozásokat alátámasztó, rendelkezésre álló adatokat, azon elemzésekre építve, amelyek a 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai céltervről szóló közleményt és az „Írány az 55%!” intézkedéscsomag kezdeményezéseit kísérő hatásvizsgálati jelentésekben szerepelnek. A bizottsági szolgálati munkadokumentumban szerepelnek az Európai Bizottság által végzett további elemzésekből származó új adatok is, beleértve az energiaszegénységi mutatók jövedelemcsoportonkénti aktualizálását azon tagállamok esetében, amelyeknél a 2020-as adatok már rendelkezésre állnak az EU-SILC adatbázisban. Végezetül a munkadokumentum épített a 2021 őszén tartott célzott konzultációk során kapott visszajelzésekre is, amikor az Európai Bizottság egyebek között a tagállamokkal, a szociális partnerekkel, a civil társadalommal, többek között a fiatalokkal, valamint a munkaerőpiaci elemzés, a szociálpolitika és a méltányos átállás területén jártas szakértőkkel egyeztetett.

A legrelevánsabb bizonyítékok többek között a következő szakpolitikai szempontokra vonatkoznak:

Annak bemutatása, hogy az átállásban rejlő munkahely-teremtési potenciál hogyan függ mind a munkaerőpiaci átmenetek és a munkahelyteremtés aktív támogatásától, mind pedig a munkavállalók azon képességétől, hogy a zöld munkahelyek és az éghajlatbarát termelési folyamatok által jellemzett munkaerőpiachoz és ipari környezethez igazodó készségekre tegyenek szert.

Modellezési bizonyítékok szolgáltatása arra vonatkozóan, hogyan lehetséges az adóbevételeknek a munkáról az éghajlattal kapcsolatos jövedelemtermelésre való áthelyezése, a negatív környezeti externáliák internalizálása a „szennyező fizet” elv előmozdítása révén, valamint a munkaerőpiaci eredmények javítása a környezeti veszélyeknek való kitettség csökkentése mellett, nem utolsósorban a legkiszolgáltatottabbak esetében, továbbá hogy miként lehet enyhíteni a kedvezőtlen elosztási hatásokat olyan célzott intézkedések révén, amelyek az energiaadókból és a szén-dioxid-árazásból származó bevételeket a leginkább érintett háztartásoknak, különösen a kiszolgáltatott háztartásoknak juttatják vissza.

Annak hangsúlyozása, hogy az energiahatékonyságra, a fűtés, a hűtés és a közlekedés dekarbonizációjára, az alapvető szolgáltatásokhoz – többek között az alternatív fenntartható mobilitási megoldásokhoz – való hozzáférésre, valamint a tudatosság növelésére irányuló célzott beruházások – szükség esetén a kiszolgáltatott fogyasztók és háztartások számára nyújtott ideiglenes és célzott közvetlen jövedelemtámogatással kiegészítve – hogyan biztosíthatják a méltányos és inkluzív energetikai átmenetet, különös tekintettel a leginkább érintett személyekre és háztartásokra, elsősorban a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Tárgytalan.

- **Alapvető jogok**

Az alapvető jogok tekintetében nem állapítottak meg negatív hatást. Ellenkezőleg, a kezdeményezés előmozdítja az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített egyes jogokat, köztük az Egyenlőség és a Szolidaritás címben foglaltakat, mint például a méltányos munkafeltételekhez való jogot (31. cikk), az oktatáshoz való jogot (14. cikk), a szociális biztonsághoz és a szociális segítségnyújtáshoz való jogot (34. cikk), amely a szociális biztonsági ellátásokra és a bizonyos esetekben védelmet nyújtó szociális szolgáltatásokra, valamint a szociális és lakhatási támogatáshoz való jogra vonatkozik.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Ez az ajánlásjavaslat nem igényel további forrást az EU költségvetéséből.

Az uniós költségvetés keretében már rendelkezésre állnak a klímasemlegességre való méltányos átálláshoz kapcsolódó finanszírozási lehetőségek, összhangban a különböző alapok és programok célkitűzéseire vonatkozó politikával és beavatkozási logikával⁴⁷.

Az ajánlás iránymutatást tartalmaz a nemzeti költségvetésekre és azoknak az ajánlás végrehajtásában betöltött lehetséges szerepére vonatkozóan.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Javasoljuk, hogy a Bizottság a tagállamokkal együttműködve és az európai szemeszter keretében kövesse nyomon e tanácsi ajánlás végrehajtását.

A Bizottság javasolja továbbá, hogy a tagállamok az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet (a továbbiakban: az irányítási rendelet) 14. cikkének megfelelően vegyék figyelembe ezt a tanácsi ajánlást az integrált nemzeti energia- és klímatervük 2023-as (a nemzeti energia- és klímatervek tervezetei esetében) és 2024-es (a végleges nemzeti energia- és klímatervek esetében) aktualizálásakor, valamint az említett rendelet 17. cikke szerinti nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentéseikben. Az ajánlásnak különösen ahhoz kell támpontot adnia, hogy az energiaunió az irányítási rendelet 1. cikkének (2) bekezdésében vázolt öt dimenziójában előirányzott intézkedésekben és fellépésekben hogyan kell érvényre juttatni a méltányos átállással kapcsolatos szempontokat. Az ajánlásnak emellett tájékoztatást kell nyújtania a foglalkoztatás, a készségek, az energiaszegénység és a belső energiapiac egyéb szociális és elosztási vonatkozásainak kezelésére irányuló konkrét nemzeti fellépésekhez és intézkedésekhez, amennyiben a tagállamok ilyen intézkedések meghozatala mellett döntenek, ezáltal támogatva őket – különösen azokat, amelyek jelentős számú energiaszegénységben élő háztartással rendelkeznek – abban, hogy integrált nemzeti energia- és klímaterveikben a 3. cikk (3d) bekezdésével összhangban ismertessék a kérdéssel foglalkozó megfelelő szakpolitikákat és

⁴⁷ A kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2021) 452) részletesen ismerteti a releváns finanszírozási eszközöket és azok kapcsolódási pontjait, valamint az e javaslat keretében tett ajánlások végrehajtásában játszott szerepüket.

intézkedéseket, beleértve a szociálpolitikai intézkedéseket és más vonatkozó nemzeti programokat és szakpolitikákat is.

A meglévő többoldalú felügyeleti és irányítási mechanizmusok révén a Bizottság elemezni fogja az átállás lehetséges hatásait, azonosítani fogja a leginkább érintett személyeket, és adott esetben országspecifikus ajánlásokat fog intézni a tagállamokhoz az európai szemeszter keretében, a tagállamok foglalkoztatás- és szociálpolitikáira vonatkozó iránymutatások alapján.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Tárgytalan.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az 1–2. pont ismerteti ezen ajánlás tárgyát, célkitűzéseit és szerkezetét.

A 3. pont az ajánlással összefüggésben alkalmazandó fogalom meghatározásokat tartalmazza.

A 4–7. pont azt az ajánlást fogalmazza meg a tagállamok számára, hogy hozzanak létre és hajtsanak végre átfogó és koherens szakpolitikai csomagokat a méltányos zöld átálláshoz, hogy ezáltal aktívan támogassák a minőségi foglalkoztatást, biztosítsák a minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való hozzáférést, méltányos adókedvezményeket és szociális védelmi rendszereket biztosítsanak, biztosítsák a megfizethető alapvető szolgáltatásokhoz és lakhatáshoz való hozzáférést a klímasemlegességre való átállás részeként.

A 8–9. pont azt ajánlja a tagállamoknak, hogy hozzanak létre és hajtsanak végre egyéb olyan horizontális elemeket, amelyek előmozdítják a méltányos és inkluzív zöld átállást, különösen az inkluzív, az egész gazdaságra kiterjedő megközelítés biztosítása, valamint a méltányos és inkluzív átmenetet előmozdító, stabil szociális és munkaerőpiaci politikák bevezetéséhez szükséges szilárd tényalap biztosítása érdekében.

A 10. pont azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a hatékony pénzügyi támogatás biztosítása érdekében optimálisan használják fel a köz- és magánfinanszírozást, különösen a megfelelő nemzeti források lekötése és felhasználása, a javasolt Szociális Klímaalap szerinti nemzeti tervekben foglalt intézkedések megfelelő kombinációjának kialakítása, valamint a méltányos átálláshoz kapcsolódó finanszírozás minden szinten, többek között uniós szinten is koherens és optimális felhasználásának biztosítása révén.

A 11. pont üdvözli a Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a tanácsi ajánlás alapján intézkedéseket hozzon, különösen a méltányos átállásról szóló nyilvános vita előmozdítása, az adatok és a módszertani alap javítása, a nyomon követés és az előrejelzés elemzése, valamint az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeknek az európai szemeszter keretében működő többoldalú felügyelet, valamint az energiaunió és az éghajlat-politika keretében történő áttekintése céljából.

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA**a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 166. cikke (4) bekezdésére és 292. cikkére, a 149. cikkével összefüggésben,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) Sürgősen csökkenteni kell az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, különösen a tengerszint emelkedésének és az olyan szélsőséges időjárási események valószínűségének csökkentése érdekében, amelyek már most is érintik a világ minden régióját⁴⁸, valamint a globális felmelegedés hatásaihoz kapcsolódó gazdasági és társadalmi költségek csökkentése érdekében⁴⁹. Az Unió és tagállamai részes felei az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye (UNFCCC) keretében 2015 decemberében elfogadott Párizsi Megállapodásnak (a továbbiakban: Párizsi Megállapodás)⁵⁰, amely kötelezi a részes feleket arra, hogy a globális átlaghőmérséklet emelkedését az iparosodás előtti szinthez képest jóval 2 °C alatt tartsák, és erőfeszítéseket tegyenek annak érdekében, hogy a hőmérséklet-emelkedést az iparosodás előtti szinthez képest 1,5 °C-ra korlátozzák.
- (2) Az éghajlatváltozás és a környezetkárosodás súlyos fenyegetést jelent, amely sürgős fellépést igényel, amint azt legutóbb az Éghajlatváltozási Kormányközi Testületnek (IPCC) a természettudományos alapokról szóló hatodik értékelő jelentése is megerősítette. A gyakoribbá vált szélsőséges éghajlati események, például árvizek, hőhullámok, aszályok és erdőtüzek egyre sűrűbben okoznak emberi szenvedést és gazdasági károkat. Ezek a veszteségek az Unióban már meghaladják az évi átlag 12 milliárd EUR-t⁵¹, és ha a globális felmelegedés az iparosodás előtti szinthez képest eléri a 3 °C-ot, az éves szintű tovább nőhetnek 175 milliárd EUR-ral (elérve ezzel az uniós GDP 1,38 %-át). 2 °C-os felmelegedés esetén az éves veszteségek 65 milliárd EUR-ra, 1,5 °C-os felmelegedés esetén évi 36 milliárd EUR-ra rúgnának. A 3 °C-ot elérő felmelegedés aránytalan károkat okozna bizonyos csoportoknak, különösen a

⁴⁸ IPCC, 2021: Climate Change 2021: The Physical Science Basis (Éghajlatváltozás 2021: Természettudományos alapok). Az I. munkacsoport hozzájárulása az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) hatodik értékelő jelentéséhez.

⁴⁹ JRC, PESETA IV, <https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv/economic-impacts>

⁵⁰ Párizsi Megállapodás (HL L 282., 2016.10.19., 4. o.).

⁵¹ Európai Bizottság (2021), PESETA IV. tanulmány: „Climate change impacts and adaptation in Europe” (Az éghajlatváltozás hatásai és alkalmazkodás Európában), Közös Kutatóközpont, Sevilla, <http://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iv>

már egyébként is kiszolgáltató helyzetben lévőknek és azon régióknak, melyek már most is kihívásokkal szembesülnek.

- (3) Az európai zöld megállapodás⁵² meghatározza azt a stratégiát, amelyet az Uniónak követnie kell ahhoz, hogy az első klímasemleges kontinens legyen, és olyan fenntartható, méltányosabb és virágzóbb társadalommá váljon, amely tiszteletben tartja bolygónk tűrőképességének határait. A méltányos átállás szükségessége a zöld megállapodás szerves része, amely hangsúlyozta, hogy az átállásból egyetlen ember és egyetlen hely sem maradhat ki. Az európai klímarendelet⁵³ meghatározza azt a kötelező uniós szintű célkitűzést, hogy 2050-ig el kell érni klímasemlegességet, valamint azt a kötelező köztes célt, hogy 2030-ra az 1990-es szinthez képest legalább 55 %-kal csökkenjen a nettó hazai üvegházhatásúgáz-kibocsátás. A 2030-ig tartó időszakra szóló 8. környezetvédelmi cselekvési program⁵⁴ célja az Unió természeti tőkájének védelme, megőrzése és fejlesztése, valamint a polgárok egészségének és jóllétének védelme a környezettel kapcsolatos kockázatokkal és hatásokkal szemben.
- (4) A klímasemleges gazdaságra és társadalomra való átálláshoz átfogó szakpolitikai fellépésre és jelentős beruházásokra van szükség számos területen, például az éghajlat-politika, az energia, a környezetvédelem, az ipar, a kutatás és az innováció területén.⁵⁵ A 2030-ra vonatkozó kötelező uniós szintű cél teljesítése érdekében a Bizottság 2021. július 14-én előterjesztette az „Irány az 55%!” intézkedéscsomagot⁵⁶. Ez a csomag javaslatokat tartalmaz a vonatkozó jogszabályok – többek között az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerről⁵⁷ (ETS), az energiaadóztatásról, az energiahatékonyságról és a megújuló energiáról szóló irányelvek, a személygépkocsikra és kisteherautókra vonatkozó szén-dioxid-kibocsátási előírásokról szóló rendelet, a földhasználat, a földhasználat-megváltoztatáshoz és az erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó üvegházhatásúgáz-kibocsátás és -elnyelés energiapolitikai keretbe történő beillesztéséről szóló rendelet, az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelv, valamint a jelenlegi kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokra, nevezetesen a közlekedési és építőipari ágazatokra vonatkozó közös kötelezettségvállalásról szóló rendelet – naprakésszé tételére. Emellett új jogalkotási javaslatokat is tartalmaz, különösen a tisztább üzemanyagok légi és tengeri közlekedési ágazatban való használatának támogatására, valamint az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus bevezetésére és egy Szociális Klímaalap létrehozására vonatkozóan, amely

⁵² A Bizottság közleménye, Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

⁵³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1119 rendelete (2021. június 30.) a klímasemlegesség elérését célzó keret létrehozásáról és a 401/2009/EK rendelet, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet módosításáról (európai klímarendelet) (HL L 243., 2021.7.9., 1. o.).

⁵⁴ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács határozata a 2030-ig tartó időszakra szóló általános uniós környezetvédelmi cselekvési programról, COM(2020) 652 final.

⁵⁵ Például az infrastruktúrát illetően a becslések szerint ebben az évtizedben Európának csak az energiarendszerek terén évente 350 milliárd EUR-val többet kell befektetnie, hogy teljesíteni tudja a 2030-ra kitűzött kibocsátáscsökkentési célját, az egyéb környezetvédelmi célok megvalósításához pedig további 130 milliárd EUR-ra lesz szüksége.

⁵⁶ A Bizottság közleménye, „Irány az 55%!”: Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzésének megvalósítása a klímasemlegesség elérése érdekében, COM(2021) 550 final.

⁵⁷ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról szóló 2003/87/EK irányelv, az üvegházhatású gázok uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeréhez piaci stabilizációs tartalék létrehozásáról és működtetéséről szóló (EU) 2015/1814 határozat és az (EU) 2015/757 rendelet módosításáról, COM(2021) 551 final.

közvetlenül kapcsolódik az épületekben és a közúti közlekedésben használt tüzelőanyagok kibocsátáskereskedelmi rendszerének javasolt bevezetéséhez. Az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag, valamint a szükséges köz- és magánberuházások támogatása és ösztönzése érdekében uniós szinten hozott intézkedések hozzá fognak járulni az új piacok – például a tiszta üzemanyagok és az alacsony kibocsátású járművek piaci – növekedésének támogatásához és felgyorsításához, csökkentve ezáltal a fenntartható átállás költségeit a vállalkozások és a polgárok számára egyaránt.

- (5) A tagállamok az Európai Tanács 2019–2024-es időszakra szóló stratégiai menetrendjében kötelezettséget vállaltak annak biztosítására, hogy a klímasemlegességre való átállás méltányos és inkluzív legyen, és senkit ne hagyjon ki a fejlődés előnyeiből. Nemzetközi szinten a tagállamok jóváhagyták az ENSZ fenntartható fejlődési céljait és megerősítették a Párizsi Megállapodást, amelyek megemlítik a munkaerő igazságos átszervezésének, valamint a tisztas munká és a minőségi munkahelyek előmozdításának szükségességét. Az ILO iránymutatásai nemzetközileg elfogadott szakpolitikai keretet biztosítanak a környezeti szempontból fenntartható gazdaságok és társadalmak felé történő, mindenki számára igazságos átmenethez.⁵⁸ Ezen túlmenően 54 aláíró (országok és szociális partnerek) – beleértve az Európai Unió nevében az Európai Bizottságot⁵⁹, valamint 21 uniós tagállamot – jóváhagyta a szolidaritásról és az igazságos átmenetről szóló, 2018. évi sziléziai nyilatkozatot, amelyet az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye feleinek Katowicében tartott 24. konferenciáján fogadtak el. Az Európai Unió és tíz tagállam aláírta az igazságos átmenet feltételeinek nemzetközi támogatásáról szóló 2021. évi nyilatkozatot, amelyet a Felek Glasgow-ban tartott 26. konferenciáján fogadtak el, és amelyben a Felek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a nemzetileg meghatározott hozzájárulásaink elérését célzó szakpolitikáinkról és intézkedéseinkről szóló jelentéstétel keretében a kétévenkénti átláthatósági jelentésekbe az igazságos átmenetre vonatkozó információkat is belefoglalnak.
- (6) A méltányosság és a szolidaritás a zöld átállásra irányuló uniós szakpolitikák meghatározó alapelvei, és szükségesek a közvélemény széles körű és tartós támogatásának elnyeréséhez. Az európai zöld megállapodás hangsúlyozza, hogy az átállásnak méltányosnak és inkluzívnak kell lennie, az embereket kell előtérbe helyeznie, és különös figyelmet kell fordítania azon régiók, iparágak, munkavállalók, háztartások és fogyasztók támogatására, amelyek a legnagyobb kihívásokkal néznek szembe. Ezenkívül a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló közlemény⁶⁰ hangsúlyozza, hogy az európai zöld megállapodás végrehajtása biztosítani fogja Európa számára az eszközöket ahhoz, hogy jobb eredményekre legyen képes a felfelé irányuló konvergencia, a társadalmi méltányosság és közös jólét terén.
- (7) A szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv⁶¹ kiemeli, hogy egységre, koordinációra és szolidaritásra van szükség, hogy el lehessen indulni egy olyan

⁵⁸ Az iránymutatások meghatározzák az igazságos átmenet fogalmát, és felszólítják a politikai döntéshozókat és a szociális partnereket, hogy globális szinten mozdítsák elő az igazságos átmenetet.

⁵⁹ A Tanács Főtitkársága, 14545/1/18 REV1, 2018. november 26.

⁶⁰ A Bizottság közleménye, A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa, COM(2020) 14, amely nyilvános konzultációt indított a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési tervről.

⁶¹ A Bizottság közleménye, Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, COM(2021) 102 final. A szociális jogok európai pillére, amelyet az Európai Unió Tanácsa, az Európai Parlament és a Bizottság a 2017. novemberi göteborgi csúcstalálkozón hirdetett ki és írt alá, az Unió iránytűje az erős szociális Európa megteremtéséhez.

zöldebb és digitálisabb évtized felé, amelyben az európaiak boldogulhatnak. Három kiemelt uniós célt javasolt 2030-ra, nevezetesen azt, hogy 2030-ra a 20–64 év közötti népesség legalább 78 %-ának foglalkoztatottnak kell lennie⁶²; a felnőttek legalább 60 %-ának évente részt kell vennie képzésen⁶³; a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek számát 2030-ig legalább 15 millióval csökkenteni kell⁶⁴. Ezeket a 2030-ra kitűzött kiemelt célokat az uniós vezetők a 2021. májusi portói nyilatkozatban⁶⁵, az Európai Tanács pedig a 2021. júniusi ülésén üdvözölte.

- (8) A megfelelő szakpolitikák mellett⁶⁶ a zöld átállás 2030-ig összesen mintegy 1 millió⁶⁷, 2050-ig pedig 2 millió minőségi munkahelyet teremthet⁶⁸ az EU-ban olyan ágazatokban, mint az építőipar, az IKT vagy a megújuló energia, miközben enyhíti a közepes képzettséget igénylő munkahelyeknek az automatizálás és a digitalizáció következtében bekövetkező tartós csökkenését. Egy pesszimista forgatókönyv szerint azonban a klímasemlegességre való zöld átállás hatásai a szakpolitikák nem megfelelő kombinációjával akár 0,39 %-os GDP-csökkenést, illetve a munkahelyek akár 0,26 %-ának megszűnését eredményezhetik az Unióban⁶⁹.
- (9) A zöld átállásnak a vállalkozásokra és a foglalkoztatásra gyakorolt hatásai ágazatonként, foglalkozásonként, régióként és országonként eltérőek lesznek, ami az ágazatokon és az ipari ökoszisztémákon belül munkahelyváltásokat, az ágazatok és az ipari ökoszisztémák között pedig jelentős munkaerő-átcsoportosítást fog eredményezni⁷⁰. Az érintett vállalatokban, ágazatokban és ökoszisztémákban lezajló szerkezetátalakítás és alkalmazkodás új üzleti modellek kidolgozását és a munkaerő ágazatok és régiók közötti jelentős átcsoportosítását teszi szükségessé. Például egyes bányászati tevékenységekben vagy a fosszilis tüzelőanyagokon alapuló energiatermelésben, valamint a gépjárműipar egyes részeiben várhatóan munkahelyek szűnnek meg. Ezzel szemben új munkalehetőségek várhatók a körforgásos értékmegtartási tevékenységek, valamint a fenntartható közlekedés és energiatermelés terén. A tagállamoknak ezért a szociális partnerekkel és/vagy a helyi és regionális önkormányzatokkal és érdekelt felekkel együttműködve kellően részletes megközelítéseket kell követniük, az egyes érintett régiókra és ökoszisztémákra összpontosítva.

⁶² Ezen átfogó cél elérése érdekében Európának arra kell törekednie, hogy 2019-hez képest legalább felére csökkentse a nemek közötti foglalkoztatási különbséget; a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (15–29 éves) fiatalok (NEET-fiatalok) arányát 9 %-ra csökkentse, valamint bővítse az intézményes keretek közötti kisgyermekkorú nevelés és gondozás lehetőségeit.

⁶³ Különösen fontos, hogy a 16–74 évesek legalább 80 %-a rendelkezzen alapvető digitális készségekkel, tovább kell csökkenteni a korai iskolaelhagyást, és növelni kell a felső középfokú oktatásban való részvételt.

⁶⁴ A szegénységből vagy a társadalmi kirekesztettségéből kiemelendő 15 millió ember között legalább 5 millió gyermeknek kell lennie.

⁶⁵ Európai Tanács, Portói nyilatkozat, 2021.5.8.

⁶⁶ A Bizottság közleménye, „Irány az 55%!”: Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzésének megvalósítása a klímasemlegesség elérése érdekében, COM(2021) 550 final.

⁶⁷ Bizottsági szolgálati munkadokumentum, „Az EU 2030-ra vonatkozó éghajlatvédelmi törekvésének fokozása – Beruházás a klímasemleges jövőbe az európai polgárok érdekében” című közleményt kísérő hatásvizsgálat, SWD(2020) 176 final. Az E-QUEST-en alapuló előrejelzések, az „alacsonyban képzett munkaerő alacsonyabb mértékű adóztatása” forgatókönyvet alkalmazva.

⁶⁸ Európai Bizottság (2019), „Fenntartható növekedés mindenki számára: a szociális Európa jövőjével kapcsolatos döntések”, Employment and Social Developments in Europe 2019, 2019. július 4. A COM(2018) 773 bizottsági közleményt kísérő részletes elemzés alapján.

⁶⁹ SWD(2020) 176 final.

⁷⁰ SWD(2020) 176 final.

- (10) Minőségi munkalehetőségek teremtésével mindenki számára, valamint az energia- és közlekedési szegénység enyhítését és megelőzését célzó intézkedésekkel párosulva a zöld átállás hozzájárulhat a jövedelmek növeléséhez, valamint az egyenlőtlenségek és a szegénység általános csökkentéséhez⁷¹. Ezáltal hozzájárulhat a már meglévő társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek és társadalmi kirekesztés kezeléséhez, az egészség és a jóllét javításához, valamint az egyenlőség előmozdításához. Különös figyelmet kell fordítani bizonyos népességcsoportokra, különösen azokra, akik már eleve kiszolgáltatott helyzetben vannak. Ide tartoznak különösen az alacsony és közepes jövedelmű háztartások, amelyek jövedelmük nagy részét alapvető szolgáltatásokra, például energiára, közlekedésre és lakhatásra fordítják, valamint a mikro-, kis- és középvállalkozások. A modellezés eredményei azt mutatják, hogy az, hogy a környezetvédelmi adók progresszívek vagy regresszívek-e, nagyban függ az eszköz kialakításától, ideértve például azt, hogy a jövedelemadó-csökkentések vagy más bevétel-visszaforgatási lehetőségek milyen mértékben célozzák meg az alacsonyabb jövedelműeket⁷².
- (11) A körforgásos értékmegetartási tevékenységek (beleértve a javítást, az újrafelhasználást, az újragyártást és a szolgáltatószaki üzleti modelleket) elősegíthetik az árukhoz és szolgáltatásokhoz való megfizethető és fenntartható hozzáférést. Emellett munkahelyeket és lehetőségeket teremtenek a készségek különböző szintjein, többek között a nők, a fogyatékkal élők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok számára, és ezeken a területeken a szociális gazdaság vállalkozásai is aktívak. A körforgásos értékmegetartási tevékenységek a vásárlás kiküszöbölése révén jelentősen csökkentik a szén-dioxid-kibocsátást, miközben a létrehozott munkahelyek a fenntartandó, felújítandó vagy megosztandó termékek közelében helyezkednek el.
- (12) Az EU-SILC-ben a 2019–2020-as időszakra vonatkozóan rendelkezésre álló legfrissebb adatok szerint⁷³ az energiaszegénység az EU lakosságának mintegy 8 %-át, azaz több mint 35 millió embert érintett, akik nem tudták megfelelően melegen tartani otthonukat, és tagállamonként, illetve jövedelmi csoportonként jelentős eltérések tapasztalhatók⁷⁴. Összességében az Energiaszegénységi Megfigyelőközpont becslése szerint az Európai Unióban több mint 50 millió háztartás él energiaszegénységben. Az energiaszegénység, amely az alacsony jövedelem, a rendelkezésre álló jövedelem energiára fordított részének magas aránya és a gyenge energiahatékonyság kombinációjából ered, egy ideje komoly kihívást jelent az Unió számára. A szegénység e formája nemcsak az alacsony jövedelmű háztartásokat érinti, hanem

⁷¹ Európai Bizottság (2019), „Fenntartható növekedés mindenki számára: a szociális Európa jövőjével kapcsolatos döntések”, Employment and Social Developments in Europe 2019, 5. fejezet, 2019. július 4., és Európai Bizottság (2020), „Leaving no one behind and striving for more: fairness and solidarity in the European social market economy” (Senki nem maradhat ki és többre kell törekedni: méltányosság és szolidaritás az európai szociális piacgazdaságban), Employment and Social Developments in Europe 2020, 4.2.2. fejezet, 2020. szeptember 15. Ebben az összefüggésben az általános szegénység mérése a szegénységi arány elfogadott mutatója alapján történik, összhangban a szociális eredménytábla mutatóival és a szociális jogok európai pillérére vonatkozó cselekvési terv kapcsolódó, 2030-ra vonatkozó kiemelt célkitűzésével.

⁷² IEEP (2021), Green taxation and other economic instruments: internalising environmental costs to make the polluter pay (Zöld adózás és más gazdasági eszközök: a környezeti költségek internalizációja a „szennyező fizet” elv érvényesítése érdekében).

⁷³ 2019-es EU-SILC adatok, melyek valamennyi tagállamra vonatkozóan rendelkezésre állnak; a 2020-as adatok még nem állnak rendelkezésre az összes tagállamra vonatkozóan.

⁷⁴ Ráadásul az európaiak mintegy 6,2 %-ának, azaz több mint 27 millió embernek van közüzemi tartozása.

számos tagállamban az alacsonyabb közepes jövedelmű háztartásokat is⁷⁵. Az átlagosnál magasabb energiaigényű háztartások, köztük a gyermekes családok, a fogyatékossgal élő személyek és az idősek szintén jobban ki vannak téve az energiaszegénységnek⁷⁶ és annak hatásainak. A nőket, különösen az egyedülálló szülőket és az idősebb nőket⁷⁷ szintén nagyobb mértékben érinti az energiaszegénység. Az energiaszegénység mellett egyre inkább elismertté válik a közlekedési szegénység fogalma is, amely azt jelenti, hogy a lakosság bizonyos csoportjai nem képesek maguknak biztosítani a közlekedési szolgáltatások társadalmilag és anyagilag szükséges szintjét. Az energia- és közlekedési szegénység enyhítésére és megelőzésére irányuló megfelelő kísérő intézkedések nélkül ezek a kockázatok súlyosbodnak, különösen a kibocsátási költségeknek az árképzésbe történő internalizálása vagy a nagyobb hatékonyságú, alacsonyabb kibocsátású alternatívákhoz való alkalmazkodás költségei miatt.

- (13) A társadalmi méltányosság és a szolidaritás elvei szerves részét képezik a vonatkozó uniós szintű éghajlat-politikai, energetikai és környezetvédelmi kereteknek⁷⁸, többek között a „szennyező fizet” elv és a tagállamok közötti vállaláselosztás révén, valamint megjelennek a kibocsátáskereskedelmi rendszer kibocsátási egységeinek az Unión belüli szolidaritás, növekedés és összeköttetések céljából történő, bizonyos mértékű újraelosztásában, továbbá ezeknek a modernizációs alapon való felhasználásában, amely támogatást ad az alacsonyabb jövedelmű tagállamok energiarendszereinek korszerűsítéséhez szükséges jelentős beruházásokhoz. Továbbá az uniós energiapolitikai jogszabályok biztosítanak a tagállamok számára olyan eszközöket, amelyek révén gondoskodhatnak az energiaszegénységtől sújtott és kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és fogyasztók védelméről, nem okozva azonban piaci torzulásokat⁷⁹. Bár ezek az eszközök hozzájárulnak a zöld átállás megkönnyítéséhez, céljuk, hogy általánosabban biztosítsák a szükséges védelmet, amint azt például „Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára” című közelmúltbeli bizottsági közlemény⁸⁰ is mutatja. Továbbá a 72,2 milliárd EUR összegű új Szociális Klímaalpnak a 2025 és 2032 közötti időszakra történő létrehozása támogatná a közúti közlekedésben és az épületekben használt tüzelőanyagok kibocsátáskereskedelmének bevezetése által érintett, kiszolgáltatott

⁷⁵ SWD(2019) 579 final.

⁷⁶ Lásd az Európai Parlament Ipari, Kutatási és Energiaügyi Bizottsága (ITRE) számára szervezett, 2016. november 9-i, „Energiaszegénység” című műhelytalálkozó [jelentését](#).

⁷⁷ Lásd: [Gender perspective on access to energy in the EU \(Az energiához való hozzáférés nemi dimenziója\) \(europa.eu\)](#), [Gender and energy \(Nem és energia\) | European Institute for Gender Equality \(europa.eu\)](#), [GFE-Gender-Issues-Note-Session-6.2.pdf \(oecd.org\)](#).

⁷⁸ A társadalmi méltányosság az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag részét képező bizottsági javaslatokba – többek között az energiaadó-irányelvbe, az energiahatékonysági irányelvbe, a megújulóenergia-irányelvbe, az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájáról szóló irányelvbe, a közös kötelezettségvállalási rendeletbe –, valamint a Szociális Klímaalap létrehozására irányuló javaslatba is beépült.

⁷⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg), 5. cikk (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.). Az Európai Parlament és a Tanács 2009/73/EK irányelve (2009. július 13.) a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg), 3. cikk (HL L 211., 2009.8.14., 94. o.).

⁸⁰ COM(2021) 660 final, 2021. október 13.

helyzetben lévő háztartásokat, közlekedési felhasználókat és mikrovállalkozásokat⁸¹. Az Alap elősegíti a társadalmi hatások kezelését olyan intézkedésekkel és beruházásokkal, amelyek célja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés csökkentése az épületek energiahatékonyságának növelésével, az épületfűtés és -hűtés dekarbonizációjával, többek között a megújuló energia integrálásával, valamint a kibocsátásmentes és alacsony kibocsátású mobilitáshoz és közlekedéshez való jobb hozzáférés biztosításával, ami a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások, a kiszolgáltatott helyzetben lévő mikrovállalkozások és a kiszolgáltatott helyzetben lévő közlekedési felhasználók javát szolgálja, kiegészítve szükség esetén a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások, többek között a kiszolgáltatott helyzetben lévő közlekedési felhasználók közvetlen jövedelemtámogatásával.

- (14) A tagállamoknak számos eszköz áll rendelkezésükre ahhoz, hogy ismertessék és összehangolják a méltányos átállás érdekében hozott intézkedéseiket. A nemzeti energia- és klímatervekben fel kell mérniük az energiaszegénységben élő háztartások számát, és fel kell vázolniuk az energetikai átállás társadalmi és területi következményeinek kezeléséhez szükséges intézkedéseket⁸². A területi igazságos átmenet tervekben meg kell határozni az Igazságos Átmenet Alap keretében 2027-ig támogatásra jogosult területeket⁸³. A NextGenerationEU által finanszírozott nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a zöld átállás, az inkluzív növekedés, a társadalmi és területi kohézió, a reziliencia és a következő generáció kilátásainak előmozdítása érdekében reformokat és beruházásokat határoztak meg, 2026-ig terjedő végrehajtási idővel.⁸⁴
- (15) Az európai zöld megállapodásban és különösen a szociális jogok európai pillérében foglalt elvekre és szakpolitikákra építve lehetőség van a szakpolitikák átfogó és horizontális módon történő kialakításának fokozására, valamint a kiadások koherenciájának biztosítására uniós és nemzeti szinten egyaránt. A végleges nemzeti energia- és klímatervek értékelése⁸⁵ során a Bizottság – bár elismerte, hogy tartalmaznak bizonyos mutatókat és szakpolitikákat az energiaszegénységre vonatkozóan –, megállapította, hogy a tervek nem mindig határozzák meg egyértelműen a méltányos átálláshoz, az átképzéshez és továbbképzéshez, illetve a munkaerőpiaci kiigazítások támogatásához szükséges finanszírozási igények fontossági sorrendjét. A területi igazságos átmenet terveknek kiválasztott területekre kell összpontosítaniuk, így nem várható el, hogy a méltányos átállásra vonatkozóan nemzeti szintű átfogó stratégiát és szakpolitikákat határozzanak meg. Bár az általuk

⁸¹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a Szociális Klímaalap létrehozásáról (COM (2021) 568 final).

⁸² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

⁸³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

⁸⁴ A Bizottság közleménye, Európa nagy pillanata: Helyreállítás és felkészülés – a jövő generációért; Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

⁸⁵ A Bizottság közleménye, A nemzeti energia- és klímatervek uniós szintű értékelése – A zöld átmenet előmozdítása és a gazdasági helyreállítás elősegítése az integrált energia- és éghajlat-politikai tervezés révén, COM(2020) 564 final.

támogatott és finanszírozással is segített reformoknak és beruházásoknak az a célja, hogy tartós hatást gyakoroljanak, mind a területi igazságos átmenet tervek, mind a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek időben korlátozottak. Más programok és kezdeményezések, különösen a kohéziós politikai alapok keretében is végrehajtanak olyan intézkedéseket, melyek célja a méltányos átállás. A szociális klímatervek fontos szerepet fognak játszani a leginkább érintett és legkiszolgáltatottabb csoportok támogatásában a közúti közlekedésben és az épületekben használt tüzelőanyagok kibocsátáskereskedelmének bevezetésével összefüggésben.

- (16) A klímasemlegességre való méltányos átállás, melyet 2050-ig kell megvalósítani az Unióban, biztosítani fogja, hogy senki se maradjon le, ideértve különösen a zöld átállás által leginkább érintett munkavállalókat és háztartásokat, közülük is főleg a már kiszolgáltatott helyzetben lévőket. E célból az ajánlásban foglaltaknak megfelelően a tagállamoknak átfogó szakpolitikai csomagokat kell bevezetniük⁸⁶, meg kell erősíteniük a méltányos zöld átállást előmozdító horizontális elemeket, és optimálisan kell felhasználniuk a köz- és magánfinanszírozást. A szakpolitikai csomagoknak figyelembe kell venniük azokat a személyeket és háztartásokat, akiket és amelyeket a leginkább érint a zöld átállás – különösen a munkahelyek megszűnése, valamint a megváltozott munkakörülmények és/vagy a munkával kapcsolatos új feladatok révén – , valamint azokat, akiknek a rendelkezésre álló jövedelmét, a kiadásait és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférést a zöld átállás kedvezőtlenül érinti. A szakpolitikai csomagoknak a leginkább érintett csoportok tagjaiként elsősorban (de nem kizárólag) a kiszolgáltatott helyzetben lévő embereket és háztartásokat, különösen a munkaerőpiacról – például készségeik, területi munkaerőpiaci körülményeik vagy más jellemzőik, például nemük, faji vagy etnikai származásuk, vallásuk vagy meggyőződésük, fogyatékoságuk, koruk vagy szexuális irányultságuk miatt – leginkább kizorultakat kell figyelembe venniük. Emellett a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek és háztartások közé tartozhatnak azok, akik szegénységben és/vagy energiaszegénységben élnek, vagy akiket szegénység és/vagy energiaszegénység fenyeget, a mobilitás akadályaival szembesülnek vagy túlzottan nagy terhet jelentenek számukra a lakhatási költségek. A szakpolitikai csomagokat a helyi körülményekhez kell igazítani, figyelembe véve az EU legsérülékenyebb és legtávolabbi részeinek, többek között a legkülső régióknak a szükségleteit.
- (17) A minőségi foglalkoztatás aktív támogatásának a munkavállalók, az álláskereső, a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő személyek (NEET-ek) és a zöld átállás által leginkább érintett önálló vállalkozók megsegítésére kell összpontosítani. Különösen az alulreprezentált személyeknek, például a nőknek vagy a munkaerőpiaci változásokhoz való alkalmazkodásra viszonylag kevésbé képes személyeknek van szükségük támogatásra a foglalkoztathatóságuk javításához és a munkakereséshez, összhangban a Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról szóló bizottsági ajánlással⁸⁷ (EASE) összhangban. A korábbi szakpolitikai iránymutatásokra⁸⁸ építve a szakpolitikai csomagoknak ezért testre szabott intézkedéseket kell tartalmazniuk a munkaerő-felvétel és az átállást támogató ösztönzők támogatása, a vállalkozások támogatása és a minőségi

⁸⁶ Különösen a 2021. és 2022. évi éves fenntartható növekedési stratégiák, a 2021. évi euróvezeti ajánlások és az országspecifikus ajánlások.

⁸⁷ A Bizottság (EU) 2021/402 ajánlása (2021. március 4.) a Covid19-válságot követően a foglalkoztatás hatékony és aktív támogatásáról (EASE) (HL L 80., 2021.3.8., 1. o.).

⁸⁸ Különösen az EASE-ajánlásra és a 2020 októberében elfogadott és 2021 októberében megerősített foglalkoztatási iránymutatásokra.

munkahelyteremtés érdekében, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások számára, valamint a leginkább érintett területeken. Elő kell mozdítaniuk továbbá a munkakörülményekre vonatkozó meglévő szabályok hatékony végrehajtását és érvényesítését, valamint támogatniuk kell a társadalmilag felelős szerkezetátalakítást a meglévő szabályokkal és normákkal összhangban. A szociális partnerek létfontosságú szerepet játszanak azáltal, hogy párbeszéd révén hozzájárulnak a zöld átállás foglalkoztatási és társadalmi következményeinek kezeléséhez.

- (18) A mindenki számára elérhető minőségi és inkluzív oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás elengedhetetlen feltétele annak, hogy a munkaerő rendelkezzen a zöld átállás megvalósításához szükséges készségekkel. A méltányos átállással kapcsolatos szempontokat ezért az európai készségfejlesztési programmal és az EU új, aktualizált iparstratégiájával összhangban be kell építeni a nemzeti készségfejlesztési stratégiák kidolgozásába és végrehajtásába⁸⁹. A készségfejlesztési paktum keretében létrehozott készségfejlesztési partnerségek szintén fontos hajtóerőt jelentenek majd. A munkaerőpiaccal és a készségekkel kapcsolatos naprakész információgyűjtés és előrejelzés – regionális, ágazati és foglalkozási szinten is – lehetővé teszi a releváns foglalkozásspecifikus és transzverzális készségek iránti igények azonosítását és előrejelzését, ami alapul szolgálhat a tanterveknek a zöld átálláshoz szükséges készségigényekhez igazításához is. A szakképzésnek fel kell vértéznie a fiatalokat és a felnőtteket, különösen a nőket a zöld átálláshoz szükséges készségekkel⁹⁰. A – különösen a fiataloknak szóló – tanulószereződéses gyakorlati képzések és a fizetett szakmai gyakorlatok, amelyek erős képzési elemeket tartalmaznak, segítik a munkaerőpiaci átmeneteket – különösen az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló tevékenységek, valamint a különleges szakemberhiánnyal küzdő ágazatok felé. Elő kell mozdítani a felnőttek egész életen át tartó tanulásban való részvételének növelését a továbbképzési és átképzési igények kielégítése érdekében, többek között azáltal, hogy lehetővé teszik az egyének számára, hogy igényeikre szabott képzést keressenek, valamint a zöld átálláshoz szükséges készségekkel kapcsolatos rövid, minőségbiztosított tanfolyamok révén, a mikrotanúsítványok európai megközelítésére építve, amely megkönnyíti az ilyen tanfolyamok eredményeinek értékelését és elismerését.
- (19) Az adókedvezmény-rendszerek és a szociális védelmi rendszerek összetételét felül kell vizsgálni a zöld átállásból eredő sajátos igények fényében, tükrözve a „szennyező fizet” elvet, valamint annak szükségességét, hogy a kísérő politikák ne vezessenek be támogatást a fosszilis tüzelőanyagok fogyasztására, ne kössék a fogyasztókat hosszú távra egy adott technológiához, és ne csökkentsék az épületfelújításokra, a hőenergia-rendszerek helyettesítésére és általában az energiahatékonysági intézkedésekre irányuló ösztönzőket. A különböző szakpolitikák kombinációja támogathatja a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő háztartásokat és a zöld átállás által leginkább érintett munkavállalókat. A nemzeti és az egyedi helyzettől függően ez magában foglalhatja például az adózásnak a munkáról az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzések felé történő elmozdulását az energiaadó-irányelv felülvizsgálatára irányuló javaslattal összhangban⁹¹, a munkanélküliségi rendszerek felülvizsgálatát

⁸⁹ A Bizottság közleménye, A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében, COM(2021) 350 final.

⁹⁰ A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).

⁹¹ Javaslát – A Tanács irányelve az energiatermékek és a villamos energia uniós adóztatási keretének átszervezéséről (átdolgozás), COM(2021) 563 final.

és/vagy szükség esetén az ideiglenes és célzott közvetlen jövedelemtámogatást. A szociális védelmi és társadalmi befogadási rendszereket értékelni lehet, és adott esetben ki lehet igazítani a zöld átállás fényében, egyrészt a jövedelembiztonság biztosítása érdekében, elsősorban a munkahelyváltás során, másrészt a megfelelő szociális, egészségügyi és gondozási szolgáltatások megfelelő szociális infrastruktúra révén történő biztosítása érdekében, különösen a leginkább érintett területeken (pl. vidéki és távoli területeken) a társadalmi kirekesztés megelőzése és az egészségügyi kockázatok kezelése céljából. Az éghajlatváltozás visszafordíthatatlan hatásaival szembeni fizikai és pénzügyi reziliencia inkluzív módon történő kiépítése érdekében elő kell mozdítani a kockázattudatossági, kockázatsökkentési és kockázátátruházási megoldásokat, különösen a biztosítási megoldások elérhetőbbé tétele, valamint az éghajlatváltozás fizikai hatásainak csökkentését célzó katasztrófakockázat-kezelésbe és alkalmazkodásba való beruházás révén, ezáltal csökkentve a veszteségeket és az éghajlatvédelmi szakadékot, figyelembe véve a mikro-, kis- és középvállalkozásokat, valamint a vidéki és távoli területeket. Az éghajlattal kapcsolatos sokkhatások hatékonyabb megelőzése, az azokra való jobb felkészülés és reagálás érdekében meg kell erősíteni a nemzeti és uniós szintű katasztrófakockázat-kezelést, beleértve polgári védelmi rendszereket is.

- (20) Mindenkinek joga van a jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz, többek között az energiához, a közlekedéshez, a megfelelő higiénés körülményekhez, a pénzügyi szolgáltatásokhoz és a digitális kommunikációhoz, és az ilyen szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés érdekében támogatást kell nyújtani a rászorulóknak⁹². Továbbá a rászorulók számára hozzáférést kell biztosítani jó minőségű szociális lakásokhoz vagy lakhatási támogatáshoz⁹³. Ezenkívül az alacsony és közepes jövedelmű háztartásoknak, a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztóknak – ideértve a végső felhasználókat is –, az energiaszegénységben élő vagy azáltal veszélyeztetett személyeknek, valamint a szociális bérlakásokban élőknek részesülniük kell az energiahatékonyság elsődlegessége elvének alkalmazásából származó előnyökből. Az energiafogyasztók védelme és megerősítése mellett konkrét intézkedésekre van szükség az energiaszegénység kiváltó okainak megelőzése és kezelése érdekében, különösen az energiahatékonyság javítását célzó beruházások előmozdítása révén, elsősorban a szociális lakások ágazatában, összhangban az energiahatékonysági irányelv átdolgozásáról szóló, 2021. július 14-én elfogadott javaslattal⁹⁴, valamint az épületek energiahatékonyságáról szóló, 2021. december 14-én elfogadott irányelvjavaslattal⁹⁵, amely a felújítás fő nem gazdasági jellegű akadályával is foglalkozik, például az egyenlőtlen ösztönzőkkel, többek között tulajdonos–bérlő viszonylatban és a társtulajdonosi struktúrákban. Ebben az összefüggésben különös figyelmet kell fordítani az energiaszegénység által jobban fenyegetett csoportokra, például a nőkre, a fogyatékossgal élő személyekre, az idősekre, a gyermekekre és a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyekre. A már meglévő és újonnan felmerülő mobilitási kihívások támogató intézkedésekkel és a szükséges infrastruktúra

⁹² A szociális jogok európai pillére – melyet az Európai Parlament, a Tanács Bizottság hirdetett ki ünnepélyesen 2017. november 17-én – 20. alapelve.

⁹³ szociális jogok európai pillére – melyet az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság hirdetett ki ünnepélyesen 2017. november 17-én – 19. alapelvének a) pontja.

⁹⁴ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az energiahatékonyságról (átdolgozás) (COM(2021) 558 final).

⁹⁵ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az épületek energiahatékonyságáról szóló (a 2018. május 30-i (EU) 2018/844 irányelvvel módosított) 2010. május 19-i 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, COM(2021) 802 final.

– például a tömegközlekedés – fejlesztésével kezelhetők. A fenntartható mobilitás és a különböző közlekedési módok – a magán- és tömegközlekedést is beleértve – megfizethetősége, hozzáférhetősége és biztonsága kulcsfontosságú ahhoz, hogy mindenki élvezhesse a zöld átállás előnyeit és részt vegyen abban. A városi mobilitás jelentős szerepet játszik ebben az összefüggésben, amint azt a 2021. december 14-én elfogadott európai városi mobilitási keret⁹⁶ is tükrözi.

- (21) A szakpolitikai fellépést a méltányos átállásra irányuló, a gazdaság egészére kiterjedő megközelítéssel kell támogatni, amely a politikai döntéshozatal koordinációján és az operatív kapacitások megerősítésén alapul – minden szinten és minden releváns szakpolitikai területen, aktív szerepet adva a regionális és helyi önkormányzatoknak –, továbbá a szociális partnerek valamennyi szinten és szakaszban történő bevonásán, valamint a civil társadalom és az érdekelt felek hatékony és eredményes részvételén. Ez a koordináció és szerepvállalás biztosíthatja, hogy az európai zöld megállapodás méltányosságra és szolidaritásra vonatkozó elveit a kezdetektől fogva beépítsék a szakpolitikák kialakításába, végrehajtásába és nyomon követésébe, megteremtve ezzel a zöld átállást előmozdító inkluzív szakpolitikák széles körű és hosszú távú támogatásának alapját.
- (22) A méltányos és inkluzív átmenetet biztosító, szilárd szociális és munkaerőpiaci politikák bevezetésének szilárd tényeken kell alapulnia. Ezért a fogalom meghatározások, koncepciók, osztályozások és módszertanok fokozatos harmonizációja és következetessége – különösen az energiaszegénységről szóló (EU) 2020/1563 bizottsági ajánlás⁹⁷ alapján – megkönnyíti az értékeléseket és azok összehasonlíthatóságát. További kutatási és innovációs tevékenységekkel meg lehet erősíteni a tudásalapot, amely beépülhet a szakpolitikai és nyilvános vitákba. Másfelől a nagyközönséggel és a legfontosabb érdekelt felekkel – például az értékelések, az előrejelzés és a nyomon követés eredményeiről – folytatott eszmecsere elősegíthetik a szakpolitikai döntéshozatalt és a széles körű felelősségvállalást.
- (23) Megfelelő részletes és jó minőségű adatokra és mutatókra van szükség, különösen az éghajlat-politikák foglalkoztatási, társadalmi és elosztási hatásainak értékeléséhez. Ilyen adatok és mutatók jelenleg nem állnak rendelkezésre teljes mértékben. Például, bár történt némi előrelépés az energiaszegénység mérése terén, ki lehetne dolgozni a közlekedési szegénység mérésére szolgáló mutatókat. A nyomon követést és az értékelést számos intézkedéssel meg lehet erősíteni, a mutatókra, az eredménytáblákra, valamint a kisléptékű kísérleti projektekre és a szakpolitikai kísérletekre összpontosítva. Az intézkedések építhetnek a meglévő eredménytáblákra, például a szociális eredménytáblára és az európai zöld megállapodás eredménytáblájára, illetve meríthetnek azokból, mivel ezek releváns információkat tartalmaznak a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikák egyes aspektusairól.
- (24) Végezetül a köz- és magánfinanszírozás optimális és hatékony felhasználása, valamint az összes rendelkezésre álló forrás mozgósítása és hatékony felhasználása különösen fontos a zöld átállásból eredő jelentős beruházási igények fényében. Uniós szinten a releváns intézkedéseket az uniós költségvetés és a Next Generation EU támogatja. Végrehajtásuk a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, az igazságos átmenet

⁹⁶ A Bizottság közleménye, „The European Urban Mobility Framework” (Az európai városi mobilitási keret), COM(2021) 811.

⁹⁷ A Bizottság (EU) 2020/1563 ajánlása (2020. október 14.) az energiaszegénységről (HL L 357., 2020.10.27., 35. o.).

mechanizmus, ezen belül az Igazságos Átmenet Alap (IÁA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+), az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), a Kohéziós Alap, a kohéziós célú és az európai területeknek nyújtott helyreállítási támogatás (REACT-EU), az ERASMUS+ és az elbocsátott munkavállalók támogatását szolgáló Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA), a LIFE program, a Horizont Európa program, a Modernizációs Alap⁹⁸, a Szociális Klímaalap, valamint a közös agrárpolitika (KAP) alá tartozó alapok keretében történik. Emellett a Bizottság a technikai támogatási eszközön keresztül támogatja a tagállamokat azért, hogy testre szabott technikai szaktanácsadást biztosít a reformok megtervezéséhez és végrehajtásához, ideértve a karbonsemlegességre való méltányos átállást előmozdító reformokat is.

- (25) Az európai szemeszter jelenti az uniós gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációs keretet, többek között a zöld és digitális átállás gazdasági és társadalmi szempontból releváns vonatkozásai tekintetében is. A helyreállítási szakaszban és a kettős átállás előmozdításában is be fogja tölteni ezt a szerepet, a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziója köré szerveződve, és összhangban a fenntartható fejlesztési célokkal. Az európai szemeszter keretében a Bizottság szorosan nyomon fogja követni a társadalmi-gazdasági eredményeket és hatásokat, és adott esetben célzott országspecifikus ajánlásokat fog javasolni annak biztosítása érdekében, hogy senki ne maradjon le. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében támogatott intézkedésekkel való kiegészítő jelleg prioritást fog élvezni. Ezen ajánlás nyomon követésére ezért az európai szemeszter keretében kerül sor, megfelelő értékelések, szakpolitikai hatásvizsgálatok és az ezen ajánlásban foglalt iránymutatás végrehajtásának állása alapján.
- (26) Emellett a tagállamoknak – az irányítási rendelet⁹⁹ 14. cikkével összhangban – a nemzeti energia- és klímatervek 2023-as tervezetének és 2024-es végső aktualizálásának részeként ezen ajánlás alapján mérlegelniük kell a foglalkoztatási, társadalmi és elosztási hatásvizsgálatok és a méltányos átállással kapcsolatos szempontok általános érvényesítését az energiaunió öt dimenziójában, és tovább kell erősíteniük az e hatások kezelésére irányuló szakpolitikai intézkedéseket, különös tekintettel az energiaszegénységre.
- (27) Továbbá ezen ajánlás végrehajtásának nyomon követése építhet a – különösen az európai szemeszter keretében – kialakított többoldalú felügyeleti folyamatokkal összefüggésben rendelkezésre álló tényanyagra. A Tanács vagy a Bizottság az EUMSZ 150., illetve 160. cikkével összhangban felkérheti a Foglalkoztatási Bizottságot és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságot, hogy saját hatáskörükön belül vizsgálják meg ezen ajánlás végrehajtását a Bizottság megfelelő jelentéstétele és más többoldalú felügyeleti eszközök alapján. Ennek fényében a Bizottság azon dolgozik, hogy javítsa az adatok elérhetőségét, aktualizálja, kidolgozza és alkalmazza a keretrendszereket és módszertani iránymutatásokat, többek között az energetikai és közlekedési szegénység és a környezeti egyenlőtlenségek mérésére, valamint a szakpolitikai intézkedések eredményességének és tényleges hatásának értékelésére vonatkozóan,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

CÉLKITŰZÉSEK

⁹⁸ Az uniós költségvetésen és az NGEU-n kívül.

⁹⁹ Az energiaunió irányításáról szóló (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikkének megfelelően.

- (1) Az európai zöld megállapodásnak és a szociális jogok európai pillérének az elveivel összhangban ezen ajánlás célja annak biztosítása, hogy az Unió klímasemleges és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra történő, 2050-ig megvalósítandó átállása méltányos legyen, amely nem hagyja, hogy bárki is lemaradjon.
- (2) A Tanács felkéri a tagállamokat, hogy e célból fogadjanak el és – adott esetben a szociális partnerekkel szorosan együttműködve – hajtsanak végre olyan átfogó és koherens szakpolitikai csomagokat, amelyek foglalkoznak a foglalkoztatási és szociális szempontokkal annak érdekében, hogy előmozdítsák a méltányos átállást valamennyi szakpolitikában, különösen az éghajlat-, az energia- és a környezetvédelmi politikában, valamint hogy optimálisan használják fel a köz- és magánfinanszírozást.

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

- (3) Ezen ajánlás alkalmazásában az alábbi fogalommeghatározások alkalmazandók:
 - a) „zöld átállás”: az uniós gazdaságban és társadalomban az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzések elérése céljából – elsősorban szakpolitikák és beruházások révén – végrehajtandó átállás, összhangban a klímasemlegesség 2050-ig történő elérésére vonatkozó kötelezettséget megállapító európai klímarendelettel, az európai zöld megállapodással és a Párizsi Megállapodással.
 - b) „éghajlat- és környezetvédelmi célkitűzések”: az (EU) 2020/852 rendeletben¹⁰⁰ meghatározott hat célkitűzés, nevezetesen: az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a vízi és tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való átállás; a szennyezés megelőzése és csökkentése; valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása.
 - c) „a zöld átállás által leginkább érintett személyek és háztartások”: azok, akiknek a minőségi foglalkoztatáshoz – beleértve az önfoglalkoztatást is – és/vagy az oktatáshoz és képzéshez és/vagy a tisztességes életszínvonalhoz és az alapvető szolgáltatásokhoz való tényleges hozzáférése a zöld átállás közvetlen vagy közvetett következményeként jelentősen korlátozott, vagy akik esetében fennáll annak a kockázata, hogy e hozzáférés jelentősen korlátozott lesz.
 - d) „kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek és háztartások”: azok, akik a zöld átállástól függetlenül jelentősen korlátozott mértékben férnek hozzá a minőségi foglalkoztatáshoz – beleértve az önfoglalkoztatást is – és/vagy az oktatáshoz és képzéshez és/vagy a tisztességes életszínvonalhoz és az alapvető szolgáltatásokhoz, vagy akiknek esetében fennáll e jelentős korlátozottság veszélye, és ez azzal jár, hogy kevéssé lesznek képesek alkalmazkodni a zöld átállás következményeihez.
 - e) „mikro-, kis- és középvállalkozás”: olyan vállalkozás – az önálló vállalkozókat is beleértve –, amely 250-nél kevesebb személyt foglalkoztat, és amelynek a

¹⁰⁰ A fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról, valamint az (EU) 2019/2088 rendelet módosításáról szóló 2020. június 18-i (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet („taxonómiai rendelet”) (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.) létrehozza a fenntartható gazdasági tevékenységek közös osztályozási keretét.

651/2014/EU bizottsági rendelet¹⁰¹ I. mellékletének 3–6. cikkével összhangban kiszámított éves árbevétele nem haladja meg az 50 millió EUR-t, és/vagy éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 43 millió EUR-t.

- f) „energiaszegénység”: az átdolgozott energiahatékonysági irányelv¹⁰² 2. cikkének 49. pontjában meghatározott állapot, azaz „amikor a háztartások nem férnek hozzá az adott nemzeti kontextusban, valamint a hatályos szociálpolitikai és egyéb releváns szakpolitikai összefüggésben a megfelelő életszínvonalat és egészséget biztosító alapvető energetikai szolgáltatásokhoz, ideértve a megfelelő fűtést, hűtést, világítást és az árammal működő készülékekhez szükséges energiát”¹⁰³.
- g) „alapvető szolgáltatások”: jó minőségű szolgáltatások, beleértve a vízellátást, a szennyvízelvezetést, az energiaellátást, a közlekedést és a mobilitást, valamint a pénzügyi és a digitális távközlési szolgáltatásokat; a szociális jogok európai pillérének 20. alapelvével összhangban gondoskodni kell a rászorulókat támogatásáról, hogy igénybe tudják venni ezeket a szolgáltatásokat, továbbá költségmegtakarítási lehetőségeket kell biztosítani, többek között újrafelhasználási, javítási, adományozási és megosztási szolgáltatások révén.
- h) „szakpolitikai csomag”: olyan átfogó és koherens szakpolitikai intézkedéscsomag, amely egy vagy több nemzeti stratégián és/vagy cselekvési terven alapuló, jól összehangolt megközelítés révén integrálja a foglalkoztatás-, a készség- és a szociálpolitikát az éghajlat-, az energia-, a közlekedési, a környezetvédelmi és más zöld átállási politikákkal, és adott esetben kiaknázza az uniós szintű koordinációs és irányítási mechanizmusokat.

SZAKPOLITIKAI CSOMAGOK A MÉLTÁNYOS ZÖLD ÁTÁLLÁS ÉRDEKÉBEN

- (4) A méltányos átállást szolgáló minőségi foglalkoztatás aktív támogatása érdekében és az EASE ajánlásra építve a Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel szoros együttműködésben mérlegeljék a zöld átállás által leginkább érintett személyek – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők – támogatására irányuló alábbi intézkedéseket, és adott esetben segítsék őket abban, hogy foglalkoztatás vagy önfoglalkoztatás keretében olyan gazdasági tevékenységekre álljanak át, amelyek hozzájárulnak az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez:
 - a) Támogassák hatékonyan a minőségi foglalkoztatáshoz való hozzáférést, különösen személyre szabott álláskeresői segítségnyújtás, valamint rugalmas moduláris tanfolyamok révén, amelyek adott esetben a zöld és digitális készségekre is irányulnak. Emellett vegyenek fontolóra olyan jól megtervezett, célzott és időhöz kötött foglalkoztatási programokat, amelyek képzések révén

¹⁰¹ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

¹⁰² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az energiahatékonyságról (átdolgozás) (COM(2021) 558 final).

¹⁰³ Bár a „kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztók” fogalmának meghatározása a tagállamokra van bízva, az – az energiaszegénységről szóló bizottsági ajánlással (C/2020/9600 final, HL L 357., 2020.10.27., 35. o.) összhangban – magában foglalja azokat a háztartásokat, amelyek nem képesek megfelelően melegen vagy hűvösen tartani otthonukat, és/vagy közüzemiszámla-fizetési hátralékkal rendelkeznek.

felkészítik a kedvezményezetteket – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket – a folyamatos munkaerőpiaci részvételre.

- b) Eredményesen használják fel a célzott és jól megtervezett munkaerő-felvételi és átállási ösztönzőket, többek között a munkaerő-felvételi és bértámogatások, valamint a társadalombiztosítási járulékokhoz kapcsolódó ösztönzők megfelelő alkalmazásának mérlegelése révén, hogy a zöld átállás lehetőségeire és kihívásaira tekintettel kísérőintézkedéseket biztosítsanak a munkaerőpiaci átmenetekhez és a munkavállalók régiók és országok közötti mobilitásához.
- c) Mozdítsák elő a vállalkozói készséget, beleértve a szociális vállalkozásokat is¹⁰⁴, különösen az átállás kihívásaival küzdő régiókban és adott esetben az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseket előmozdító ágazatokban, például a körforgásos gazdaságban. A támogatásnak ötvöznie kell a pénzügyi intézkedéseket, beleértve a vissza nem térítendő támogatásokat, a kölcsönöket vagy a tőketámogatást, valamint a nem pénzügyi intézkedéseket, beleértve a képzési és tanácsadási szolgáltatásokat, azokat az üzleti életciklus egyes szakaszaihoz igazítva. A támogatásnak inkluzívnak és az alulreprezentált és hátrányos helyzetű csoportok számára hozzáférhetőnek kell lennie.
- d) Ösztönözzék a munkahelyteremtést, különösen a zöld átállás által leginkább érintett területeken és adott esetben az olyan éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzéseket előmozdító ágazatokban, mint a körforgásos gazdaság, azáltal, hogy megkönnyítik a mikro-, kis- és középvállalkozások – különösen az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló vállalkozások – forráshoz jutását és piacra jutását a versenyképesség, az innováció és a foglalkoztatás egységes piacon belüli előmozdítása érdekében, beleértve a nemzeti és helyi összefüggésben stratégiai jelentőségű ágazatokat és ökoszisztémákat is.
- e) Biztosítsák a munkakörülményekre vonatkozó meglévő szabályok hatékony végrehajtását és érvényesítését, különös tekintettel a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra, a munkaszervezésre és a munkavállalók bevonására, hogy az átállás során megőrizzék a munkahelyek minőségét, többek között az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célok eléréséhez hozzájáruló gazdasági tevékenységekben is.
- f) Mozdítsák elő a társadalmilag felelős közbeszerzési normák alkalmazását¹⁰⁵, többek között olyan társadalmi odaítélési szempontok révén, amelyek lehetőségeket teremtenek a zöld átállás által leginkább érintett emberek számára, ugyanakkor előmozdítva a zöld odaítélési kritériumokat is.
- g) A változásra való felkészülésre és a szerkezetátalakításra vonatkozó uniós minőségi kerettel összhangban biztosítsák a munkavállalók és képviselőik teljes körű és érdemi bevonását a változásokra való felkészülésbe és a

¹⁰⁴ A Bizottság közleménye – Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv, COM(2021) 778 final.

¹⁰⁵ A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló 2019. április 17-i (EU) 2019/882 irányelvvel (EGT-vonatkozású szöveg) (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.) és a „Szociális közbeszerzés – Útmutató szociális szempontok figyelembevételéhez a közbeszerzések során (2. kiadás)” című bizottsági közleménnyel összhangban (HL C 237., 2021.6.18., 1. o.).

szerkezetátalakítási folyamatok irányításába, beleértve a zöld átálláshoz kapcsolódó folyamatokat is¹⁰⁶.

- (5) A minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való egyenlő hozzáférés, valamint az esélyegyenlőség biztosítása érdekében a Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy mérlegeljék a következő – a szociális partnerekkel szoros együttműködésben végrehajtandó – intézkedéseket, melyek célja különösen a zöld átállás által leginkább érintett személyek és háztartások, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők támogatása.
- a) Integrálják a zöld átállás foglalkoztatási és szociális vonatkozásait az európai készségfejlesztési program szerinti nemzeti készségfejlesztési stratégiák kidolgozásába és végrehajtásába, valamint a készségfejlesztési paktum keretében alakítsanak ki partnerségeket az érdekelt felek számára és irányítsák azokat proaktívan, biztosítva különösen azt, hogy a készségek álljanak az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló releváns ipari ökoszisztémák számára közösen létrehozott átállási pályák középpontjában.
 - b) Fejlesszenek ki naprakész munkaerőpiaci és készségekkel kapcsolatos információgyűjtést és előrejelzést, amely azonosítja és előre jelzi a foglalkozásspecifikus és transzverzális készségigényeket. Építsenek a meglévő eszközökre és kezdeményezésekre, többek között a szociális partnerek és az érdekelt felek szakértelmére és a velük folytatott együttműködésre. Ennek megfelelően alakítsák át az oktatási és képzési tanterveket.
 - c) Biztosítsanak magas színvonalú és inkluzív alapfokú oktatást és képzést, beleértve a szakképzést is, amely felvértezi a tanulókat a zöld átállás szempontjából releváns készségekkel és kompetenciákkal. A fenntarthatóságot szolgáló tanuláshoz – beleértve a természettudományokat, a technológiát, a mérnöki tudományokat és a matematikát (STEM), az interdiszciplináris megközelítéseket és a digitális készségeket – e programok szerves részét kell képeznie. Hozzanak konkrét intézkedéseket annak érdekében, hogy az érintett foglalkoztatási területeket vonzóvá tegyék a nők és más, jelenleg alulreprezentált csoportok számára.
 - d) Vezessenek be támogatási rendszereket – vagy erősítsék meg a már meglévő ilyen rendszereket – az erős képzési komponenst tartalmazó tanulószereződéses gyakorlati képzésekre és fizetett szakmai gyakorlatokra vonatkozóan, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozásoknál, beleértve azokat is, amelyek hozzájárulnak az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez, valamint a különleges szakemberhiánnyal küzdő ágazatokban, például az építőiparban és az IKT-ban. Az ilyen rendszerek működését nyomon kell követni és értékelni kell, és meg kell őrizni a munkahelyek minőségét, összhangban a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés

¹⁰⁶

A Bizottság közleménye, A változásra való felkészülésre és a szerkezetátalakításra vonatkozó uniós minőségi keret, COM(2013) 882 final.

európai keretrendszerével¹⁰⁷ és a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerével¹⁰⁸.

- e) A zöld átálláshoz kapcsolódó továbbképzési és átképzési igényekkel összhangban növeljék a felnőttek képzésben való részvételét a munkával töltött életszakasz során, biztosítva, hogy támogatást kaphassanak a munkahelyeken belüli képzéshez, a karrierváltáshoz és a transzverzális készségek megszerzéséhez, különösen a várhatóan bővülő ágazatokra és gazdasági tevékenységekre való átállás megkönnyítése érdekében. E célból biztosítsanak képzési jogosultságokat az egyéni tanulási számlákról szóló javasolt tanácsi ajánlással¹⁰⁹ összhangban, valamint fizetett tanulmányi szabadság és pályaválasztási tanácsadás formájában. A mikrotanúsítványok európai megközelítésére építve támogassák a rövid, minőségbiztosított és széles körben elismert tanfolyamok kidolgozását¹¹⁰.
- (6) Annak érdekében, hogy az adókedvezmény-rendszerek és a szociális védelmi rendszerek a zöld átállással összefüggésben is méltányosak maradjanak, valamint a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről szóló ajánlás¹¹¹ alapján a Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy mérlegeljék a zöld átállás által leginkább érintett, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek és háztartások támogatására irányuló alábbi intézkedéseket a munkaerőpiaci átmenet – többek között az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló gazdasági tevékenységekre való átállás – támogatása, az energia- és közlekedési szegénység megelőzése és enyhítése, valamint a szakpolitikai intézkedések regresszív hatásainak enyhítése érdekében:
- a) Értékeljék és szükség esetén igazítsák ki az adórendszereket a klímasemlegességre való átállásból eredő kihívások fényében, nevezetesen azáltal, hogy az adóterhet elterelik a munkáról, és csökkentik az alacsony és közepes jövedelmű csoportok adóékét az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló egyéb források terhére, megelőzik és enyhítik a regresszív hatásokat, megőrzik a közvetlen adók progresszív jellegét, és biztosítják a megfelelő szociális védelmi és beruházási intézkedések finanszírozását, különösen a zöld átállásra irányuló intézkedéseket.
- b) Mérjék fel és adott esetben igazítsák ki a szociális védelmi rendszereket és a társadalmi befogadási politikákat a zöld átállás jelentette foglalkoztatási, szociális és egészségügyi kihívások szempontjából, hogy e politikák továbbra is megfelelőek és fenntarthatóak legyenek. Ennek érdekében mérlegeljék, hogy miként lehet a legjobban biztosítani és a zöld átállásból eredő igényekhez igazítani a megfelelő jövedelembiztonságot, többek között innovatív munkahelyváltási rendszerek, munkanélküli ellátás és minimáljövedelem-

¹⁰⁷ A Tanács ajánlása (2018. március 15.) a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (HL C 153., 2018.5.2., 1. o.).

¹⁰⁸ A Tanács 2014. március 10-i ajánlása a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről (HL C 88., 2014.3.27., 1. o.).

¹⁰⁹ Javaslat – A Tanács ajánlása az egyéni tanulási számlákról, COM(2021) 773 final.

¹¹⁰ Javaslat – A Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot szolgáló mikrotanúsítványok európai megközelítéséről, COM(2021) 770 final.

¹¹¹ A Tanács ajánlása (2019. november 8.) a munkavállalók és az önálló vállalkozók szociális védelemhez való hozzáféréséről (HL C 387., 2019.11.15., 1. o.).

rendszerek révén. Biztosítsanak továbbá magas színvonalú, megfizethető és hozzáférhető szociális, egészségügyi és tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokat – és gondoskodjanak ezek fenntartható finanszírozásáról –, különösen a zöld átállás által leginkább érintett személyek és háztartások számára, többek között a gyermekgondozás, a tartós ápolás-gondozás és az egészségügyi ellátás szociális infrastruktúrájába való beruházás révén.

- c) Szükség esetén nyújtsanak célzott és ideiglenes közvetlen jövedelemtámogatást – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeknek és háztartásoknak – a 7. pont a) alpontjában vázolt intézkedések végrehajtása során (azok kiegészítéseképpen) a jövedelem- és áralakulások enyhítése érdekében, összekapcsolva ezt a szükséges éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzések mihamarabbi elérésére irányuló jobb ösztönzőkkel, megőrizve ugyanakkor a zöld átállást támogató árjelzéseket. E célból biztosítsanak megfelelő finanszírozást ezen intézkedések számára, többek között a közkiadások minőségének javítása, a Szociális Klímaalap optimális felhasználása, valamint az energia- és környezetvédelmi adók és az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer által létrehozott költségvetési források felhasználása révén.
 - d) Javítsák a kockázattudatossági, kockázatcsökkentési és kockázátátruházási megoldásokat a háztartások és a vállalkozások, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások tekintetében, elsősorban a biztosítási megoldások elérhetőségének és megfizethetőségének biztosítása révén, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek és háztartások számára.
- (7) Annak érdekében, hogy a zöld átállás által leginkább érintett személyek és háztartások – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévők – számára biztosítsák a megfizethető alapvető szolgáltatásokhoz és lakhatáshoz való hozzáférést, a Tanács arra ösztönzi a tagállamokat, hogy mérlegeljék a következő intézkedéseket:
- a) Mozgósítsák az állami és magán pénzügyi támogatásokat és ösztönözzék a megújuló energiaforrásokba és az energiahatékonyságba történő magánberuházásokat, kiegészítve mindezt – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat és közösségeket megcélozva – a fogyasztóknak szóló tanácsadással az energiafelhasználásuk jobb kezelésével és az energiamegtakarításra vonatkozó megalapozott döntéshozatallal kapcsolatban, hogy csökkenteni tudják az energiaszámláikat. E célból biztosítsanak megfelelő finanszírozást ezen intézkedések számára, többek között a közkiadások minőségének javítása, a Szociális Klímaalap optimális felhasználása, valamint az energia- és környezetvédelmi adók és az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer által létrehozott költségvetési források felhasználása révén.
 - b) Előzzék meg, illetve enyhítsék az energiaszegénységet az energiahatékonyságot javító intézkedések előmozdítása és végrehajtása révén, beleértve a lakásokba történő köz- és magánberuházásokat a felújítások ösztönzése érdekében, többek között a szociálishakás-szektorban¹¹². E célból nyújtsanak jól megtervezett adóösztönzőket, vissza nem térítendő támogatásokat és kölcsönöket, többek között a mikro-, kis- és

¹¹² Az éghajlat-politikai, energetikai és környezetvédelmi támogatásról szóló felülvizsgált és várhatóan 2022-től alkalmazandó iránymutatással összhangban.

középvállalkozások számára is, az ehhez kapcsolódó tanácsadással együtt, kellő figyelmet fordítva az ösztönzőkre, különösen a tulajdonosok és a bérlők körében, valamint a lakhatási költségek alakulására, elsősorban a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások esetében.

- c) Erősítsék az energiafogyasztók, köztük a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások szerepét azáltal, hogy további önellátást fejlesztenek ki egyéni megújulóenergia-megállapodások, valamint a helyi energiaközösségeken¹¹³ keresztül nyújtott egyéb szolgáltatások révén, felvilágosító intézkedésekkel és kampányokkal kísérve, különös figyelmet fordítva a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre és a vidéki területeken élő fogyasztókra.
- d) Előzzék meg és kezeljék a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat érintő mobilitási és közlekedési kihívásokat és akadályokat, különösen a távoli, vidéki és alacsony jövedelmű régiókban és városokban, az alapvető összeköttetések javítását célzó megfelelő szakpolitikai és támogatási intézkedések, valamint a szükséges infrastruktúra fejlesztése révén, lehetővé téve ezzel az oktatáshoz, az egészségügyhöz, a foglalkoztatáshoz és a társadalmi részvételhez való hozzáférést. Gondoskodjanak különösen az alacsony kibocsátású tömegközlekedés rendelkezésre állásáról, a járatsűrűséget is beleértve, és adott esetben mozdítsák elő a fenntartható magánmobilitási módok elterjedését¹¹⁴, különös figyelemmel azok megfizethetőségének, hozzáférhetőségének és biztonságának biztosítására.
- e) Tegyék elérhetőbbé a fenntartható fogyasztást, többek között a fenntartható táplálkozást, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek és háztartások, ezen belül is főleg a gyermekek számára, és mozdítsák elő a körforgásos gazdasághoz kapcsolódó költségmegtakarítási lehetőségeket. E célból biztosítsanak hatékony ösztönzőket és eszközöket, például szociális innovációs intézkedéseket és helyi kezdeményezéseket, támogassák az újrafelhasználási, javítási, adományozási és megosztási rendszereket, többek között a szociális vállalkozásokon keresztül, valamint életkortól függetlenül és az oktatás minden szintjén mozdítsák elő a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos oktatást és tudatosságnövelést¹¹⁵.

A MÉLTÁNYOS ZÖLD ÁTÁLLÁST TÁMOGATÓ SZAKPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEK HORIZONTÁLIS ELEMEI

- (8) A zöld átállás inkluzív és demokratikus módon történő előmozdítása érdekében, a méltányos átállásra vonatkozó célkitűzéseket kezdettől fogva beépítve a szakpolitikai döntéshozatalba minden szinten, és biztosítva a ténylegesen a gazdaság egészére kiterjedő megközelítést a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikákban, a Tanács felkéri a tagállamokat arra, hogy:
 - a) koordinálják a szakpolitikai döntéshozatalt minden szinten és minden releváns szakpolitikai területen, különösen az európai szemeszter keretében, ideértve a

¹¹³ A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 11. pontjában meghatározottak szerint (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

¹¹⁴ Összhangban az Európai Bizottság „Fenntartható és intelligens mobilitási stratégia – az európai közlekedés időtálló pályára állítása” című COM(2020) 789 final közleményével.

¹¹⁵ Javaslat – A Tanács ajánlása a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tanulásról, COM(2021) 557 final.

kutatást és az innovációt is, egy olyan integrált és támogató szakpolitikai keret kialakítása céljából, amely kellő figyelmet fordít az elosztási hatásokra, valamint a pozitív és negatív továbbgyűrűző hatásokra, többek között a határokon átnyúló régiókban, és megfelelő és szisztematikus értékelési stratégiákat, többek között előzetes és utólagos értékeléseket foglal magában.

- b) biztosítsanak aktív szerepet a regionális és helyi önkormányzatoknak – tekintettel a polgárokhoz és a helyi vállalkozásokhoz való közelségükre – a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikák végrehajtásában és nyomon követésében.
 - c) vonják be a szociális partnereket nemzeti, regionális és helyi szinten az ezen ajánlásban előirányzott szakpolitikai döntéshozatal valamennyi szakaszába, többek között szociális párbeszéd és adott esetben kollektív tárgyalások révén. Mozdítsák elő továbbá a szociális partnerek teljes körű bevonását az ipari ökoszisztémákra vonatkozó átállási útvonalak kialakításába és végrehajtásába az EU aktualizált új iparstratégiája keretében.
 - d) tegyék lehetővé a haladéktalan éghajlat-politikai fellépést sürgető emberek, civil társadalom és érdekelt felek számára – beleértve a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyeket, többek között nőket, fogyatékossgal élőket, fiatalokat és a gyermekeket képviselő szervezeteket is –, valamint a szociális gazdaság szereplői számára – többek között az európai éghajlati paktum¹¹⁶ révén –, hogy részt vegyenek a szakpolitikák kidolgozásában és végrehajtásában, többek között új részvételi modellek segítségével, melyek a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre is kiterjednek.
 - e) erősítsék meg az érintett közszolgáltatások operatív kapacitását annak érdekében, hogy hatékony iránymutatást és támogatást nyújtsanak a méltányos átállásra vonatkozó szakpolitikák végrehajtásához. Vértessék fel az állami foglalkoztatási szolgálatokat a munkaerőpiaci átmenetek és a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés támogatására, valamint a munkaügyi felügyelőségeket a munkakörülmények védelmére. Emellett adott esetben mozgósítsák a szociális és egészségügyi szolgálatokat, különösen a munkaerőpiaci átmenetek támogatása és az energiaszegénység kezelése érdekében.
- (9) A klímasemlegességre való méltányos átállást szolgáló megalapozott szociál- és munkaerőpiaci politikák bevezetéséhez szükséges adatok és bizonyítékok rendelkezésre állásának és minőségének biztosítása érdekében a Tanács felkéri a tagállamokat, hogy:
- a) erősítsék meg a méltányos átállási politikák tényalapját többek között a fogalom meghatározások, koncepciók és módszertanok fokozatos harmonizációjának és következetességének előmozdítása révén, egyebek között az energiaszegénységről szóló (EU) 2020/1563 bizottsági ajánlás, valamint az energiaszegénységgel és a kiszolgáltatott fogyasztókkal foglalkozó koordinációs csoporton belüli nyomonkövetési intézkedések alapján, továbbá a szakpolitikai hatások értékelésére rendelkezésre álló módszerek alkalmazásával. Építsenek be értékelési és adatgyűjtési stratégiákat is a

¹¹⁶ A Bizottság közleménye, Az európai éghajlati paktum, COM(2020) 788 final.

vonatkozó szakpolitikai intézkedések és jogalkotási kezdeményezések előkészítésébe és kialakításába.

- b) dolgozzanak ki megbízható és átlátható foglalkoztatási, szociális és elosztási (előzetes) hatásvizsgálatokat, és ezeket juttassák általánosan érvényre a nemzeti éghajlat-politikai, energiaügyi és környezetvédelmi reformok és intézkedések részeként.
- c) biztosítsák az éghajlat-politikai és környezetvédelmi célkitűzésekhez hozzájáruló nemzeti reformok és intézkedések foglalkoztatási, társadalmi és elosztási hatásainak hatékony és átlátható nyomon követését és független (utólagos) értékelését, bevonva a szociális partnereket és más érdekelt feleket az értékelési kérdések meghatározásába, valamint adott esetben az értékelési és konzultációs stratégiák kialakításába és végrehajtásába.
- d) erősítsék meg a nemzeti és uniós szintű kutatási és innovációs tevékenységeket, többek között a Horizont Európa programból származó finanszírozás révén, az éghajlatváltozási politikák makrogazdasági, foglalkoztatási és szociális dimenziójának jobb modellezése és értékelése érdekében. Mozdítsák elő a szociális partnerek bevonását a releváns kutatási és innovációs tevékenységek végrehajtásába, különös tekintettel a Horizont Európa „Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, ideértve a társadalmi átalakulást is” és az „Klímasemleges és intelligens városok” küldetési területeire, amelyek elősegíthetik a zöld átállást támogató gyakorlati megoldások kidolgozását regionális és helyi szinten.
- e) rendszeres időközönként ismertessék a nyilvánossággal az értékelések, az előrejelzés és a nyomon követés eredményeit, és szervezzenek eszmecserét a szociális partnerekkel, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel a főbb eredményekről és az esetleges kiigazításokról.

A KÖZ- ÉS MAGÁNFINANSZÍROZÁS OPTIMÁLIS FELHASZNÁLÁSA

(10) Annak érdekében, hogy a tagállamok –a rendelkezésre álló programok és eszközök közötti szinergiák kiaknázása során és a leginkább érintett régiókra és ipari ökoszisztémákra összpontosítva – az állami támogatási kerettel összhangban költséghatékony beruházásokat és pénzügyi támogatást biztosítsanak a méltányos zöld átállás szociális és munkaerőpiaci vonatkozásainak kezelése érdekében, a Tanács felkéri a tagállamokat, hogy:

- a) maradéktalanul hajtsák végre a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek szerinti releváns reformokat és beruházásokat, biztosítva az egyéb alapokkal való kiegészítő jelleget.
- b) a releváns intézkedések és beruházások támogatása érdekében mozgósítsák a meglévő eszközöket és finanszírozási lehetőségeket – többek között a technikai segítségnyújtásra is kiterjedően –, és biztosítsák azok koherens és optimális felhasználását tagállami és uniós szinten. Az uniós finanszírozási eszközök közé tartoznak különösen a kohéziós politikai alapok, az igazságos átmenet mechanizmus, az InvestEU program, a technikai támogatási eszköz, az ERASMUS+, az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA), a LIFE program és a Modernizációs Alap.
- c) különítsenek el megfelelő nemzeti forrásokat a méltányos zöld átállást megvalósító átfogó intézkedéscsomagok végrehajtásának elősegítésére, és használják fel e forrásokat. Ezeket az intézkedéseket megfelelően finanszírozni

kell, többek között a közkiadások minőségének javításával, további magánfinanszírozás mozgósításával és/vagy további állami bevételek felhasználásával, a kibocsátáskereskedelemről származó növekvő bevételekre is építve. A környezetbarát költségvetés-tervezési gyakorlatok kidolgozása során vegyék figyelembe a foglalkoztatási, szociális és elosztási szempontokat.

- d) dolgozzanak ki kiegyensúlyozott intézkedéscsomagot a javasolt Szociális Klímaalap szerinti nemzeti szociális klímatervek keretében, így például – amíg a zöld beruházások hatása a kibocsátás és az energiaszámlák csökkenése terén érezhetővé válik – egészítsék ki szükség esetén e beruházásokat átmeneti és célzott jövedelemtámogatási intézkedésekkel, hogy kompenzálják a kiszolgáltatott helyzetben lévő és a közlekedést igénybe vevő háztartásokat, figyelembe véve adott esetben az európai szemeszter keretében azonosított releváns országspecifikus kihívásokat és kiadott ajánlásokat is.

JÖVŐBELI INTÉZKEDÉSEK A MÉLTÁNYOS ZÖLD ÁTÁLLÁS ÉRDEKÉBEN

(11) Az e tanácsi ajánlás nyomán tett hasznos intézkedések végrehajtása érdekében az Európai Unió Tanácsa üdvözli a Bizottság azon szándékát, hogy:

- a) többek között az ipari ökoszisztémák átállási pályái¹¹⁷ és különösen a határokon átnyúló tevékenységek tekintetében – a leginkább érintett régiókra és ágazatokra összpontosítva – tovább javítsa a kulcsfontosságú érdekelt felekkel, az érintett emberekkel és közösségekkel folytatott információcserét, valamint a bevált gyakorlatok cseréjét.
- b) támogassa a méltányos átállásra vonatkozó tagállami szakpolitikák megfelelőségének, következetességének és hatékonyságának javítását, többek között a nemzeti tervek és hosszú távú stratégiák kialakítása, végrehajtása, nyomon követése és értékelése során figyelembe veendő foglalkoztatási, szociális és elosztási szempontok tekintetében, adott esetben az irányítási rendelet jövőbeli felülvizsgálatával összefüggésben is.
- c) erősítse meg az adatbázist, különösen a közigazgatási adatforrásokhoz és adott esetben a szociális partnerektől, az iparágaktól, a civil társadalomtól és a közvélemény-kutatásokból származó adatok felhasználása révén, és aktualizálja a méltányos átállás, valamint az éghajlat- és energiapolitika foglalkoztatási, társadalmi és elosztási hatásainak értékelésére vonatkozó módszertani iránymutatást, adott esetben az európai szemeszter keretében is.
- d) fokozza az energiaszegénységgel kapcsolatos fejleményekre és kockázatokra vonatkozó rendszeres nyomon követést és előrejelzési elemzést az EU-ban, beleértve a társadalmi és elosztási szempontokat is, adatokat biztosítva az energiaszegénységgel és a kiszolgáltatott fogyasztókkal foglalkozó koordinációs csoport és más érintett szakértői csoportok munkájához.
- e) további kutatásokat fejlesszen ki és szilárdabb tényalapot biztosítson az alapvető szolgáltatásokhoz való megfelelő hozzáférés biztosítása felé tett előrehaladás meghatározásával, nyomon követésével és értékelésével kapcsolatban, többek között adott esetben a „közlekedési szegénység”

¹¹⁷ A frissített iparstratégiában bejelentettek szerint, többek között az építőipar, az energiaigényes iparágak vagy a mobilitás tekintetében.

fogalmának kidolgozása révén, különösen a fenntartható jóléti gazdaságra való zöld átállás összefüggésében.

- f) az európai szemeszterhez kapcsolódóan végzett többoldalú felügyelet keretében megvizsgálja az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredményeket, a meglévő eredménytáblákra és nyomonkövetési keretekre építve, szükség esetén további mutatókkal kiegészítve azokat. különösen az integrált nemzeti energia- és klímatervek 2023–2024-ben esedékes következő aktualizálása során végzett értékelések keretében mérlegelje az ezen ajánlásban az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról szóló rendelet alapján nyújtott iránymutatást.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*